

اجمل خوش

یونیورسٹی بک ایجنٹی

خیبر بازار یونیورسٹی

دَغَيْرُتْ چَخْلَهْ

ماسترو پرنر فریڈرک پشاور

په نجا طر

د خوشحال او خبز او لی ژوندا د هونه سپړی چه په
عزاوسمه، لوړ او ژوړک، تور او سپین، زور ور او کمزوري
شسته من او نېټن، نکل او خار، بنه او بدایو شا راهي
— هر څوک او هر څيز ترنډ د بنائي، ودے
(ارتقا) او خوشحالی برخه د خپل ټوشي او هلت په
مقدار — د خه نخ مرودت، طاط، اثر، رُعب او
امتیاز بغړلګه د مورد پيو اخسته شي.

ب

پہنچ

د نوی گول د ھفه باشوئے غیرتمن مروف چھ خان هم پېشني
او جهان هم — ذهن کے پہ د اسے علم مندوسي چھ
د دوارو (خان او جهان) د صحت او ارتقا حقيقى راز و فو
او سبیوف ته بنه رسی او د اوس د سکالی د سپرلی پہ
خصمانه پوھیزی — او نزد کے د ھفه عشق نه
د ک وی چھ د دعه سپرلی د کلوف پہ مینہ کېنے
سر و لمبو ته در د انکل وصال گزی.

یو خونجاں مے

ژوبل احساس یو خو خریکے — د رخی غربت یو خو غدر زکونہ
 — د سرے دینے یو خو ترم خاٹکی — د اُوسی جو مکروہ یو
 ٹوئنٹھ اسولی — د غربت یو خو ترخے تجربے — د سماۓ یو خو
 ناکر دئے — د غاویک اقتدار یو خو رندے لئے — او درستہ د پینتوو
 احساس چه خا شاعر نڑہ د پیشی فن پہ سور ریاب او تر بکلو نو زا پیٹ
 نہ شم چہ خوبزے سندے تک جورے شوے کہ سی ساندے دے
 دو مرہ پوہ شوم چہ د نورا ول روچہ پیشو قبیلو خربو منجوراف واؤ رہل
 نو تندی یے ترپو کرپ او چہ د غریب اوں او ما شورہ طبیتے ترغیب
 شمل نو پہ سوی نڑہ یے لکھ د دسمائے او تکہل۔

دعہ اشعار — خہ خو خا بیا بیا خانہ تلاشی کئے خذلے خبر
 د چا پہ لاس درغل او خہ شول — خہ خا میٹنے مور د پویس د بیا
 بیا جلو د دیے خا د جپو نور مسودو سرہ تپور تھ وداونڈنڈل۔
 خہ چہ شکھے ما چرتھ او بیکل ھفہ شان پائے شول او خا د پارہ ورک
 شول —

۸ د غربت چفہ — د ھدھہ اس عروج نہ یو خو ھفہ نظروہ دی چہ ما د
 یو او پل طرف نہ تراویہ راجح کرے شول او ھفہ اوں تھے

پیش کوم د چا د ترخ ژوند احس چه راباندے بیکلی دی۔

د احس د زخوں نه مِ لا دینے خاٹی، هفت پھر نه مِ لا تازه دی، اوئی ژوند راته ہے توں ازغی ازغی دے او د نزه د رباب تاریخ مِ ہم شکر دے لاست شوی نه دی، اوس ہم چه چرتہ زه او نزه مِ یاد شوؤ دا سے ٹوسوم لکه چه د سوی نفو باران کبے ناستیم، وکه ژوند دو ار حالات دو میہت رکھے دو چه دغه فیضے مِ د اشعار و جامہ کبے رایساں شوے فکه خبری د پنتو نخوا د غرونو او مبدأ نخوا نه بد د غربت یو بلہ چھہ مِ دا ورپے شی او که خذئے کولہ ہغہ درک نظونہ ہم چرتہ په دس راحی دلوں ہغہ بہ ہم درسرہ ملکری شی، کہیے شی چه بیا۔ د غربت چغہ نیکری نه بنکاری۔

د زرہ د دنیا خوبے ترخ تجربے، واردات او جذبات یاد احس جمال ریگ چہ د غزو، نظونو، سندو، قطو او رباعیا تو شکل کبے وخت بے وختہ ظاہر شوے دے ہغہ زه نه د خپل ژوند نه بیلوے شم نه د شاعری نه، ہغہ اشعار مِ د غربت دے چھے نہ حکم بیل کول چہ ہف کبے کوم تاثر دے ہبغہ من چہ د غربت د چھے د تاثر مخالف نه دے دے بیل تر ضرور دے نو حکم خا په خیل په خپل وخت بیل شائع کول پکار دی۔

کہ دخنه مکرو چا د نظونو سرہ میہ نه وے او چھوی چان سرہ په ہر حالت کبے محفوظ سائکے نه وے نو دا د غربت چغہ، بہ نن د چھو نظونو نه لڑو، حکم — زه دا مجموعہ ایک د راندے کولو وخت بیس د ہنے ملکر د نزه د اخلاق شکریہ ادا کول ضروری لئے۔

اجنبیک۔ اکریے ۱۶ اپریل ۱۹۵۸ء۔

دَعْتُ مَرْجِعِي

دَخُوشَلَ لَه خَلُورَے پُورَة يُونغَمَه شوم
 بَلْ مَشَلَ پَه اِبَاسَين او تَاتَرَه شوم
 سَرَّا! پُوهَشَرَے؟ دَغَرَچَغَه سُورَ او سَوْم
 چَه تَاخُورَه رانْغَرَدَلَم نَسَرَه لَمَبَه شوم

گه ظالم مِ ژب غشنه گرو تهُو شو
 تری خومراهه تهُوش لاخوبه شو
 او س گه نزوی ناخوبونه د چل پرکری
 چه هما نغه سو نه شوله سره شو

مذكره

مکرو! تش په لوگیده ارنه شو
 حئی چه لمبه شو دا خپل ھان او سوزو
 د نوی کمل د خصلنه د پاره
 دا زوره خورے گلستان او سوزو

غهان، غهان، نېکان، نېکان پېڈادى
 دوئى خوله حایة جنتیان پېڈادى
 حئى ھېفے خوارو له جنت او جەتو
 خوگ چى د سورە دەزخان پېڈادى

فہرست

مکان	نمبر
	لویہ خدایہ :
۶	دَ غَرْتِ چَفَّا
۹	دَ وَسِنْ حُلْمِي سَنْدَه
۱۲	دَ كَرْجِي سَنْدَه
۲۲	دَ اَخْدَ سَپَرَلَے ؟
۴۲	سَپَرَلَے
۴۵	فَرِياد
۴۷	بَرَاس
۵۱	وَخْتِ شَو
۵۵	اَحْجَاج
۵۷	يَوْمَ مَرْحَلَه
۶۶	چَرَگِ تَه
۶۸	

بین مارتہ

یو تپوس

کو جر

عکس

جنت

یوبل سپرے

منکرو!

آخرتہ

ربستیا ربستیا

اتسان زو ته

حلی شاعرتہ

جواب

بے قاری

خبرتہ

د رحمان ھلیرے تہ

۷۳

۷۹

۸۱

۸۸

۸۹

۹۳

۹۵

۹۷

۱۰۲

۱۰۴

۱۰۵

۱۱۰

۱۱۴

۱۲۳

۱۳۲

۱۳۷

زِ رُتَه

۱۴۰

دَ زَمَانَےِ بَادَتَه

۱۵۷

خَامُودَی

۱۶۱

زَهْفَمَ خَلَهِ يَم

۱۶۷

يَهْ پِنْتَفْرَا!

۱۷۲

انقلاب

۱۷۷

پِعْلَه

۱۸۵

خَامَنْزَل

۱۹۳

ازْ خِيَاءِ رُوحِ افْغَانِی بَرْس

۲۰۱

دَ پِنْجَرَهِ رَنَک

۲۰۹

رَنَک رَنَک سُکُونَه

۲۱۷

دَ غَرَّهْ چَنَدَه

۲۲۴

جَفا

۲۲۵

دَ لِيلَهِي

لویہ خدایہ

لویہ خدایہ ! لویہ خدایہ !
 دا تیرے په مونبز رندا کرے
 ستاله مینے مو آجا کرے
 رورولئی راکنے پیدا کرے
 په سینوکنے چه موزہر د کیو او تربکنود دی
 په ذہنوکنے موجائے د وہسووند تیو دی
 درته علم پوھہ راکرے
 د زنگونه تول صفا کرے
 لویہ خدایہ ! لویہ خدایہ !
 دا تیرے په مونبز رندا کرے
 دا چہ تایو پیدا کری د غدرت نه چک مرونه
 دا خورے درے آبرے د اسنس پراته خبلونه

ديو لاس دا خورے گوئے
 رايوحائے په مینه بیا کرے
 ويء خلایه! ويء خلایه!
 دا تیرے په موہن رنزا کرے
 داچه ستاد بنافت کورد داچه ستاد نور زانگو دا
 داچه جاله د غربت دا داچه خونه د پینتو دا
 داچه ستاکور کبے خمادے
 دا حما وطن حما کرے
 ويء خلایه! ويء خلایه!
 دا تیرے په موہن رنزا کرے
 ژوند مو مینه محبت شی مرگ د قورے د عزت شی
 ديوه بله د محنت شی دا خپل کور را ته جنت شی
 چه په توں اوں) رنزا شی
 خلایه هفہ سپھنا صبا کرے

لویہ خدایہ! لویہ خدایہ!
دا تیرے په موبز رنرا کرے
په جنت غونڈے دمن کئے اور بی تبی انسان دی
په میو او په لوئے ناست د زہر د کلران دی
یو کرو دا لورہ ژورہ ،
موبز تھ دا سے ہت را کرے
لویہ خدایہ! لویہ خدایہ!
دا تیرے په موبز رنرا کرے
د چل پلار نیکه د توئے لوئے وطن موکھستا ت کرو
که په وینہ اباد یزی چه دا کور حاتھ و دا کرو
د دے لوئے مقصد د پارہ
موبز یو چھہ یو صلا کرے
لویہ خدایہ! لویہ خدایہ!
دا تیرے په موبز رنرا کرے

د غربت چنہ

۶

کہ پہ چوند کبئے شہید نہ شوئے
خپلہ لالیہ! بے نکلی لہ د ساتینہ

د ا پستہ یو شہورہ پخوانی تپھ
(مصرعہ) د - د ا نظم پد ما دے
تپھ بیکھے دے.

منم چه دا د تلووا کا لون دُنیا
 د خپلو اکی، سُکون کو سے بدے کلڑی
 منم چه دا د خو عنایا و جے
 د ازادی دو لے بدے کلڑی
 ولے پدے دے غیرت غیرت خاورہ کئے
 په دے ہم جرأت جرأت خاورہ کئے
 چرتہ تلوٹ ویسہ بھ نہی چہ واوری؛
 چرتہ کئے سرہ دینہ بھ نہی چہ واوری؛
 زہ د وطن د شبیل الاویسہ یہ ارمائی غوندے فیاد کوہ

منم د چل په پوکو رخه وينه
 يو خو تور سه خربو لے شی بس
 په شکار انو دوکه شو سه جرّه
 بل ته بنکارونه رانی لے شی بس
 دلے دلے د شزو زمره جاله کنے
 دلے دلے د تورپا لو خاله کنے
 چرتہ تاؤنہ وينه به نه ای چه واوری؟
 چرتہ کنے نسرویت، به نه ای چه واوری؟
 زه د وطن د شہیدانو وينه يو ارماتی غوند ه فریاد کومه

په نیو نیو انگرو مِ قسم
 درنے درنے تپانے اور سکبیدے
 په پلنچ پلچ ہدیو مِ سوکنڈ
 خوبی دے پر کنے اور نجیدے
 دے لور سرو ف زرعون رعنو ڪبئے
 دے اوچو سرو او پخو درو ڪبئے
 چرتہ تاواخ وینہ بہ نہ نی چہ واوزی،
 چرتہ کنے سرداوینہ بہ نہ نی چہ واوری؛
 زُد وطن د شہیلانو وینہ یوار مانی غوندے فیلا کوہ

د پنجه ور شہباز پد جاله باندے
 نور د تازرو غوبل نه شم بیدے
 د بُت شکن غُرت په خاھ باندے
 فرد بُتگرو غوبل نه شم بیدے
 د غزنوی د ڈریاو نه پاتے
 د اپدلي د ننگیاو نه پلتے
 چرتہ تاؤک ویسہ به نه کی چہ واوری؟
 چرتہ کنے سڑ ویسہ به نه کی چہ داوری؟
 زکه وضن د شہیداں ویسہ یو ارماني غوند کے فریاد کومه

چه د خروج خروج شراب شی
 د دا سے دینے په سرخی مِ قسم
 چه د عطاو د سیخو کباب شی
 د دا سے ہد پہ بے وسی مِ قسم
 د پخوانو خلو په شو خزو ڪبھے
 د او سنو رکو د مرد چو ڪبھے
 چرتہ تاؤ ڻ وینه به نه گی چه واوری؟
 چرتہ کنے سڑ وینه به نه گی چه واوری؟
 زه د وضن د شہید لاذ ویسہ یوار مانی غوندے فریاد کومه

دا چه ٿو نېر د پلار نیکه په، خلو
 سن د نگوی د خپل هیس اسوه
 کے
 دا د ذاتي اقتدار او بزى ستر
 چه نگوی مو په، هد هد چکونه
 بس د دوى ستر کے غرول غواړۍ
 د کبر جام نکورول غواړۍ
 (خو) چرته تاونه وینه به نه، یا چه واورۍ؟
 چرته کښے نړه وینه به نه، یا چه واورۍ؟
 زه د وطن د شہیدانو وینه، یو ارماني غنيد کې فریاد کومه

د خواره رینکو د خلو چلات،
 د اسماں ستی زبرول غواړم
 د لوټ نعرو د محنت څاځکو ته
 د ګلاب پرخه شرمول غواړم
 په، خپله خاوره خپل جنت جو روم
 په، خپل اوں خپل حکومت جو روم
 د خ) چرته تاوک وينه به نه ټی چه واوری؟
 چرته کښې سړه وينه به نه ټی چه واوری؟
 زه د وطن د شہیدلاو وینه پوړانی غوند کې فریاد کو سه

د ویش حلمی سندھ

داد ^{ستھن} خجڑا دو، انگریز اتھو دا لاند
اسلامی جمیعی پاکستان مل جنہا د کراچی نہ ستر
خیبر پختہ ۰ ۰ ۰ ۰ نہ د اکبریا نہ - د کنگر
د بولکارا نہ، د فلت مزدور فہ کڑاک او زید، نیم
البھیا ہر بسنا ماحول نہ بینور تھے تھے دوم۔

پو خا راتھ د خپل ما حل د غرب اناں مر گئے
حاتھ لکھے لکھے جہو، بن خام بھے صدر د تھے
او امریاب بعد د اسے عہن مثراں پست جو دو
د اقتدار د مستی نہ نہ په بکھر کئے خامبید

نہ عقد کب، د چھپے چھ د میاں فضل خانو اوفیق شاہ خانے کبھے دو، شم و ذوب
کبھیم د ویش خلی د سندھ دا سرجد کرو۔

خود کالہ پس چھ ما رہیو سپشن کئے کارکو، تو پوری دفعے حالاتو مانگا په دا سر را یاد
کرو د سندھ مکھے مٹو۔ په مارچ ^{ستھن} کبھے د اکبر مہور میل کا جو مردان افتتاح جہو، د جنہ
فتح د افغانستان موجہ دوچھ ما دا نظم واپس دلو، جبئے په بیر کھن ختم کرو او خوبی
پس ہئے ن گرفتار کرو، او انس پیاشتے م بھے تھیس سزاگانے او خوری۔ مانے د جو د ذمہ دار
کافی د بیٹے چھ خاد، گرفتاری سب دا نظم دو، کہ د اریتیا دی دوزہ په دے د ہر فوشیں
ہم گھے چھ ما پہ خپلہ تا اعری کند کم رکم ہو خدا یہ نظم و بکھر شد چھ جنہ د چل صداقت
شجت جیسا کرو۔ کاش: چھ خا ہون نظوت دا سے دے گھے چھ نے نے بکم دے د پا د
چھ کھا غل تبترے نہ شکا ڈچھ بے گئے خونے ضرور کرو۔ توک میان سہ بیساشو او بیٹھنے

جہر د رُوان د دنیا په رنگیو دوکه شوم
 هم په خوب دوکه شوم هم په ترخودوکه شوم
 جہر د حسین خبونو په تلوسو دوکه شوم
 هم پد ترخو دوکه شوم هم په خوب دوکه شوم
 فور په رنگیو نشو او دلا کپدے نشمه
 بس د ریا نعموت د نور کپدے نشمه
 ساقی! حما په خوا کپنے
 مه کرنگوہ جامونہ
 لرکڑا چنگ وریا

م سزوہ تارونہ

نَلَدْ غُرْتْ دْ وَيْنَهْ يوَهْ تَوَدَّهْ خَرِيكَهْ يِمْ
 نَهْ يِمْ بَهْ چُونَگْ اَطْوَهْ كَبَنَهْ زَهْ سَرِيدَهْ تَهْ پَهْدَهْ
 زَهْ دْ نَنْكِيَالْ نِيَگُونَهْ يوَهْ غَرْتَيَهْ كَرِيكَهْ يِمْ
 نَهْ يِمْ بَهْ لَامْ وَ بَاسْ عَلَى حَبَدَهْ تَهْ پَهْدَهْ
 زَهْ خَوَرِيدَهْ تَهْ پَهْدَهْ فَوَهْ پَهْدَهْ كَبَنَهْ ،
 دَسَتاَپَهْ زَيرَادَهْ بَهْ بَمْ كَبَنَهْ دَرِيكَهْ كَبَنَهْ
 سَاقَيَهْ حَماَپَهْ خَواَهْ كَبَنَهْ
 مَهْ كَرِنَكَوَهْ جَمُونَهْ
 لَرِكَرَهْ دَاَچَنَگَهْ وَ رَبَابْ
 مَهْ سَورَهْ تَارُونَهْ

زه د از غوپه منځ کښه د ژونډون نځنه غوته
 ما د نیم په جو تو: اردا کېل نه دی زه
 زه خیر بلو ته پېلا زه غور بلو ته پېلا
 ما ته ژرل نه راھی ځا خنډل نه دیاندہ
 زه په خوبزو او ترخو دوکه کېدے نشه
 زه رژپلے شه خو بدليدې نشه
 ساقی! ځا په خوا کښه
 مه کړنګو، جامونه
 لرکره دا چنګ و رباب
 مه سوره تارونه

په لر زبندلی دُنیا من غلبے جو گے دی
 ما ته د مری کوئی کہنے دلا سے مه را کوہ
 لور د م م په وہنا کوئے زہ نہ تہراو خم
 ما ته د زہرو جکے پتا سے مه را کوہ
 زہ لر زبندلی نغہ قلار بدمے نشمہ
 کہ ته پردے پردے نے زہ پتھرمے نشمہ
 ساتی ! حما په خوا کہنے
 مه کرستکوہ جامونہ
 لر کرڑا دا چنگ و رباب
 مه سورود تارونہ

ماته د دنکو عزوں وورتیا خہ بل خہ دائی
 تھے مِ د نازد قدم په خالی شریک تپڑا سے
 ماته شہید باباجی شفق کئے بل خہ بنائی
 تھے مِ د بل د جنا په کچھ رنگ تپڑا سے
 ستا په دے لسو پوسزہ تپڑے نشمہ
 سرکے مِ ہم اوپرہ خو رندپدے نشمہ
 ساقی! حما په خوا کئے
 مہ کرنکوہ جامونہ
 درکرد اچنک و رباب
 مہ سوروہ تارونہ

حَمَسِرَوْرَے پِهْضَلَے! دُ غَوا غَوْجَل نَه سَتَرَی
 تَهَمَم دَ بَل دَ جَمَمَ سَتَرَ کَرَا تَدَ پِسْخَنَ
 زَهَ دَ ابَیَ دَ لَاسَوَ پُولَو تَه نَه شَمَ حَشَّةَ
 تَهَمَمَ پِیاَلَے پَدَ لَاسَو دَ چَادَادَ تَزَ پِسْخَنَ
 زَهَ دَ شَكَنَی پَهَ حَلَ سَهَابَدَمَے نَشَهَ
 تَشَ دَ روَتوَ پَهَ تَبَ زَهَ صَرَبَدَمَے نَشَهَ
 سَاقَ! حَمَّا پَهَ خَوا كَبَنَهَ
 مَهَ كَرَنَکَوَهَ جَامَونَهَ
 لَرَكَرَهَ دَ چَنَگَ وَرَبَابَ
 مَهَ سَورَوَهَ تَرَوَنَهَ

زه د سمر د جرس . یو بیز د ونکی صد
 ته م د غربے ژبے په الا ہو اودہ کے
 زه د زه چاودی دنیا یوہ دردمنہ کریکه
 ته م د زیراودہ بم په دے نغوادہ کے
 زه لرزو ته پیدا اودہ کیدے نشمہ
 زه د سحر پوشہ په شا ٹبے نشمہ
 ساقی ! حما په خوا کبئے
 مه کرکنکوہ جامونہ
 لرکردہ دا چنگ درباب
 مه سوروہ تاروونہ

ستاد ٿیرو ستر کو په خون کاری مِ قسم
 زه هم یو لپه دینه هن! تو یوے مِ شے
 ستاد عذر د نعمو په مضرابنی مِ سکوند
 زه هم تار تار رکونه دا یم! وہیے مِ شے
 هن! تو یوے مِ شے خو درکیدے نشہ
 وہی، وہیے مِ شے خو چپ کیدے نشہ
 ساق! حما په خوا کئے
 مه کر کوہ جامونه
 نو کوہ دا چنگ و رباب
 مه سوره تارونه

د وخت په چغه باند را بیلار شوے یہ
 د فلم جور قوت م اوں تھر یستھ نہ شی
 د انقلاب ہے م دی په رکی کبھے بله
 د زردار اؤ پوگی ، ٹے سرفے نہ شی
 یا بہ پر خوار غریب تھے ٹوند د عزت جور کرم
 ورته د مرے خاورے نہ بہ خیل جنت جور کرم
 یاد بے وسہ ٹونک د دفع اور بنه دے
 د غرت ٹوندا چہ نہ د کورہ کور بنه دے
 د بے قصبا با تو سرہ فور چلپدے نشہ
 آخر زہ هم انسان یم کھ کبدے نشہ

ساقی! حما په خوا کښے
 مه کړنکوہ جامونه
 لرکړه دا چنګ و رباب
 مه سورونه تارونه

●
 بو شعر

گوزنے به پرېزدی ما پېسے به مے خلنے گوئی
 که زاھدان شو خبر هرد ہمواری نه حما

پندہ مابنام ۱۰ د شیگے په ۱۰ په شین مان فه سچو منه خندر فرل خورده خ خود دست نهیخا
سچو منه کل اخیع د چرات د خرو فز باد اند اسچو براس یو بل ته ضاری و عل جماد ا فرل اویکو

په اوچو خوارو شوندہ م فریاد کر جدہ
هیچ پوچھ نه دوم په زرہ کبنتے د خیاد کر جدہ
ما خه کوله تمامہ شپہ د ستورونڈا
خوستکو کبنتے سروتکی د چایاد کر جدہ
چ دے نے دیشمہ سترکے نے راوانہ و بیا
دا شنکه پونے غوندے صیاد کر جدہ
د سترکو کچکوونہ نے په اوینکو پاکول
د مینے صدائے ته یو برباد کر جدہ
اوختے چرے نہ وودا سے د بنکلو په وله
تراوسہ چه ا جمل خنک ازاد کر جدہ

یاد چه ستاد سترکو په سودا شومه
 بس نه یم رسوا که اوں رسوا شومه
 پت پکنې د ستاد دیین زېرے دو
 حکه د یو ځئد په تاشا شومه
 بس، هرہ بنادی په ما اوں غم کنی
 ستاد د د د غم سره اشنا شومه
 تهروم د بنکلو په خندا باندے
 پنه شوه چه د خلقو د خندا شومه
 بخت که م اوده وی تل نو ګرم نه دے
 بنکار د خوبلو د حبیا شومه

O

خه حال وی حمایاره بے له تانه مه پئسته
 وجدم سوے کورا فرله مانه مه پئسته
 دستاد درد و غم نخنے به او پیشنه ته
 خاد قبر نخنے د هیچانه مه پئسته
 د تو و خارو سترگونه او کرہ تھص
 خاد رخ په خله سیحانه مه پئسته
 بے تانه خه تیریبی ہر ساتھا په خان
 بشے تام او کورا دا خانه مه پئسته
 دینے په گناہ کنے ستاخذلا لرے یم
 دا جرم د حا له دے ژرانه مه پئسته
 شاید دے تے تے د اجل خکھک جیگر
 د حسن زور عبث فوے د نیانه مه پئسته

چه زد په زد باندے اختیار نہ لرم
 په سلود ملا ڪارنہ لرم
 دم خانے د زند سلام له جم
 یقین د چل په استغفار نہ لرم
 حان ته بہ بند د قبے ھله ترم
 چه بیا د ستاپہ شائیار نہ لرم
 ته را کوہ زد بدئے گو تم په مزہ
 ستاپہ رضا کبے خه انکار نہ لرم
 که ہو ڈنہ زد خردے نہ او آہ
 خوف طاقت د انتظار نہ دم
 خرد دی پامے بل خواشے نہ دی
 اوس هفتہ خربیکے د پرہار نہ لرم
 د کنه کار خنگ بہ غم ھله کرم
 چه په سر ستاغوندے غفار نہ لرم

زد نھیا و سمت ته کوم تھام بھر تھے
 نہ اسمافونہ کچ کوم تھام بذر تھے
 نہ پہ دنیا د خوبیہ نوی خوبونہ دیم
 تھام کوئی د ذلات کئے نھیں سر تھے
 دم چہ دے ارت بیدت جہان کئے م سبو اوکرے
 تھا پہ موبیم د قصا اوبے نہر تھے
 ما کئے ویبیزی د پنجو د ما تو ووے

دوئے

تھا پد او مری تار حا د پنجو مہ تھے
 طبیب، اڑے شہ د خپل عقل علاج د اوکرے
 حما نہ حب دے تھا پتھر آپہ سر تھے
 حاجرات د شبہ زیما نن ونزوونہ سلی
 بنگاری تھا خٹکے چہ مس ہله بل پر تھے
 فرا حا پہ سر دنیا و بے کے ندشی
 پنستون ویبس شوہدا رہوں دوکہ کے نہ شی

د کوچی سندلہ

خُنڈ ناگر ان چه د ماحل سے تک شی یا د
حالا تو مقابلہ نہ شکرے۔ لازم تینستہ دا یہ نہ فروز
چہ ہتھ د ذق قریٹ شوے حق خوب کرے شی، یا شی
بلے فربہ تسلیم دی حصہ سر، کرے شی، د انا غر او تجیز
جادگری راو اخلي او حان نہ یو خیال جت جو کری
لو چہ د نہ کیفت او تاڑ نظم کری، لازم د ذوق
گئے پہ خوند خوند ولائی، خوند نقادن دے نہ
ذہن عیاشی دالی۔

زہ ہم خان نہ ناگر ویم، بی وخت دا یہ ...
وو چہ لالہم د خیل ماحل نہ ہر شک شوے دام
دوسرہ چہ زو نے دا شہ بھے بلے کری دے —
ما چنہ قول ناؤ دے سکم کبے دیستے دے، دے
ما کے چنہ وخت ہم احساس دو او اوس ہم دے

۴ خاہ دے تکسیا سب خو د ہنر لیجے با تذا نہ دے، بلکے د ملن بھرت او اوسی حریت
کلخدا دے او ما د ٹوپن د احساس فم۔ غلط رو د پار جھرته د فوج جت جو دلو کوشش ہم مے
دلے کری، او کوشش کرے دے جد کو تھامن خدا د احساس کارچھے دے د ہنری پہ تجو شہزاد دے، دے
پہنچا د فہرود میں د لازم د نگریلب پہ دا شان او تقدم دے ہر زندگی دیک کئے کہ د فہرود دیے دے

اے دا شیاد عظیتو زانکو!
 ستاپا اور تیا ستاپه عظمت مسلم
 اے دُنیا د نعمتو ز کو رہ!
 ستاپه بنکلا ستاپه عزت مسلم
 دی لارندی کبھے می پتکرے پرتے
 چرتہ یو ڈپتکرے خورمہ خسہ
 چرتہ کبھے سرتنے وہی خسہ
 ستادلنے ہر فتح تہ سلام
 حمد دا شیاد عظیتو زانکو!
 ستاپا اور تیا ستاپه عظمت مسلم

زوړ تایم خوټه حاڼه مئے لا
 ته یو پېغه، حا وزر تړی
 ستا نعمتونه د پردود پاره
 خپل ورته اوښی او نهر تړی
تنه هرڅه هرڅه میخنه یم
 خان و غرومه، تو غرومه خمه
 تاته دروسته سلام کومه خمه
ستادنې هر فیض ته سلام
 اے د یشتیا د عظیمونو زانکو
 د تا دورتیا د تا عظمت ته سلام

ستاد سینه رانڈا خوازہ رو دو نہ
 لا اوچے شوندے تروے نہ شی
 دوی لا بھیزی د چاغت د پارہ
 حونزہ تندے سر دلے نہ شی
 لامو پہ برحہ ترسکیدل پرانی دی
 چرتہ خلے م خُمہ خُمہ
 چرتہ ھدو کی سو ومه خُمہ
 وطن! ستاپہ هر عزت م سلام
 حُم د ایشیا د عظیتو زانگو
 ستاپہ لوریا ستاپہ عظمت م سلام

دلته خبرے اپنیہ غونڈے دی
 کہ سوزے سوزہ لوگیدے بھئیشے
 دلته خہ نوی قصابی جور ده
 کہ مرے نو مرہ خو خونیکے بھئیشے
 حاپہ بخہ لاریل پراتھ دی
 چرتہ خو اوبنکے تویومہ خُمہ
 چرتہ دا زرہ بنہ سپکومہ خُمہ
 ستاپہ ناموس ستاپہ فعت مسلم
 حم د ایشیا د عظمتوو زانکو!
 ستاپہ لورتیا ستاپہ عظمت مسلم

د بُت شکن د غہر پاکے خاورے!

د دتھونی بُتلن بیا وینه

د ابدالی د انفری غہرتہ!

ستاپه ناموس د چاخنا وینه

د ننگ په تورہ موزنگونہ خیزی

چرتہ خوشحال را ریزو مه حُمه

د سیالو سیال را ریزو مه حُمه

ستاپه اوہ غوندے غیر مسلم

اے ہیشید عظمتوف زانکو!

ستاپه فورتا ستاپه عظمت مسلم

دینے چہ دا یو ٿو مل غاصبان
 ٿما او ستاپه وینو او پر سبدل
 کوئے چہ دا یو ٿو او زستکی کان
 دل گو ٿو نفر په غوبنو او خربدل
 ته ورته کورا نه کتے نه شمه
 حم او دکا بخت بیدارو هه ٿسہ
 حم خپل قمت را پارو هه ٿسہ
 ستاپه بے وسہ پروت ملت م سلام
 حم دا لشیاد عظمتو نه زانکو!
 ستاپه لورتیا ستاپه عظمت م سلام

ستا نعمونہ ستا آفاتہ پر ہندم
 زد پہ خوارو او مزدروپے خُم
 د پلار درانہ چہوکی تاتہ پر ہندم
 زد خیز چہونہ سُونو و پسے خُم
 د بل پہ سیخ نور در تہیے فشا
 کانڑے پہ نر پورے ترمہ حُمہ
 تاتہ قروستے سلام کوہہ حُمہ
 ستاد غیتو پہ غلت ہ سلام
 چہ دنہ ستاشی حکومت را بہشم
 اچہ شی ازاد جمپوریت را بہشم

اے د ایشیا د عظموں زانکو!

ستاپه، نورتیا ستاپه، عظمت مسلم

اے د دنیا د نعمتوں کو رہ!

ستاپه بنگلا ستاپه عزت مسلم

د ک شعروں

فایم چہ ژارمه خندا راشی

یہ خلقة دا سے دخت په چاراشی

اوسم بھے نامہ د رقیب نہ اخلمہ

ہے نہ خوئے تھے م بہلاراشی

داخه سپر لے؟

سمو و خانو کنے چ جونہ زنیبدی نہ وی

داخه سپر لے دَ

پہ شرشمی کنے چ پیغلوئی کدیدلی نہ وی

داخه سپر لے دَ

د منوں پہ طاول بل چہ پہ او بونہ شی خود

چ سور کنے د تو رو خزو پہ کمتو نہ شی خود

پہ شنة چینہ چہ د منکوب زفاختی نہ وی

داخه سپر لے دَ

د ساگ په پولوچ جینوئی تاوبدناه وی
 د چا بکری چ په پتوکنے شتریدنی نه وی
 چه پایاکانے په خندا رامزوئی نه وی
 د اخھ سپرے د

چ د شپونگی د زرہ توکے لاچا لیئے نه وی
 د بین خوبو سنلاو حال د زرہ دیئے نه وی
 لچه تپو کنے نوی مینے اوږبدنی نه وی
 د اخھ سپرے د

لچه په غرد دا فرے يخه توپتھا پرتھ د
 نغه په خولد کنے د شپھلی ترڅو سرپتھ د

لاچه غانہول د غرہ لئے غوروی نہ وی
 دا خہ سپرے دے
 نازکے خزرے چہ د سویازرہ توگی بادوی
 نزان برستونہ چہ بے وسہ اسوپلی بادوی
 د زبردلو باع چہ لا وہ جہاں لیدی نہ وی
 دا خہ سپرے دے

(پہنود جمل موتھی)

سپرے

﴿ سیاسی چلے ہزادی جشن پر درج خواہ
 جلسہ کولہ، پوک یادگار (پہنور کہنے کے دن) اُبندست
 کرنے شوئے تو، ہمہ چلے ہنے جتھے ہ
 خواہانی اوستہ مکہ پر قبضہ کے پسخ یو ڈھنہ
 او ڈھنہ برجی خاربہ خار۔ خوشی خوشی، او
 خلنت خلنت ۲۹ — ۳۰ د دی مکہ جدار چاہیہ ۳۱
 دوار خلق — غرب اوسمی۔ ۳۲ جس کہنے ہے
 پوک یادگار کہنے۔ ۳۳ سے بہر مکہ
 چاہیہ کلو کہنے۔ ۳۴ سمن کہنے۔ ۳۵ پاکستان کہنے
 غرب ڈھنہ، کلک، منور، ڈھنلند، کبکر، نوز
 پہ نوم غرب دالہ کہ، چل فم، بلخ، بوند، دہبے
 — پیکون، و میہتوں، ۳۶ سے، جشن پر خواہو
 ۳۷ ہیلا یاد ازادی پر فردو —

۳۸ چشم ۳۹ سے ۴۰ ڈھنہ علودہ تہذیب سکری حرف پت ۴۱ سمت ۴۲ چھوٹ ۴۳ چھوٹ
 کہنے کے آنکھ تھیقہ ۴۴ چھوڑا، کہن چھوڑو کو نہ پہنچو، خونٹنے لاخونٹنے ۴۵ ۔
 ۴۶ ڈھنہ اور غرب بالکو، ڈھن کہنے ۴۷ ڈھن، ۴۸ ازادی، ۴۹ بہر سوی لانسے ۵۰ ۵۱ ڈھن سمت او ۵۲ اوسمی
 ۵۳ تصویر والائے کتل ۵۴ کیتے جامائی اولز الکر و چہ نظم اولیہ سا ۵۵ خفت ۵۶ ڈھن امشد اور پہنچن

که په یو گت کنے یو خانگه توله گل شی نو خه
سپرے ھنہ چه هم په گل او هم په خار راشی
دیو غنی نیمے خندا ته خوک سپرے نه دا ی
سپرے ھنہ چه ناقلا رو ته قرار راشی
په یو "پنجره" کنے یو "مرغی" په شوق از غنی بستکل
دابه هم گل وی که صبا نوے بهدر راشی
چه هم ترسیکیزی او په شوندھ خلخکی خاٹکی پے
خه په سپری که د جامونو په کرنکار راشی
د با غیچے د خوکلو نو په خندا خه راغله
چه هر طرف ته سوی از روئنه په چغل راشی
ما اور پند دانه په خادرو پتھه وئید یے
موبز بہ هم او خاند په موږ بہ هم دار راشی

فریاد

دلوو لوو قُلْلَوْنَفِ رب،!
 ومتا ده اور بندے شے که نہ
 ستاد سکڑی سکڑی اب نہ وے
 د چادر زر دو کے بیکے شے که نہ

ستاد سیلیو طوفان لفڑ په خ
 یوا سو بے دے در بندے غارم
 ستاد چوچو سین لفڑ په فرم
 یمه راجک شو خوشل نے غارم

ہے نہ چڑ دخے ویستل کفرشی
 ہے نہ تام ژربلد کفرشی

لہ ناتھ مہ

ستاد جنتا د نعمتوونه حار
 زه درته اوپزی په جهان ژاړم
 ستاد د نېټخ له نړماڼو توبه
 زه درته دا "نړمانان" ژاړم

د لته د کېډه سے د نېټخ تشنگ کړو
 ہله شوستاد د نېټخونځشک
 د لته د دغه قصا باز خوراک
 ہله د هغه بنامارا باز خوراک

نه موحنات آور کړواونه سپین پاتے شو
 نه د دنیا شونه د نین پاتے شو

ستاد سنگیسو فیصلون، فرگان
 دے چران یم کوم قانون او منم
 ته خود خپل قاروں په مرکے منکر
 زوج په سرباندے قاروں او منم

ستاپه رضا حمار رضا د ربه!
 کانترے ہم نس پورے ترے شم
 (خچه بل بنام په خراف او یم
 اخراں ان یم خنگه علنے شم

راہیک شوزر، ایسا روئے نے شم
 خولہ ماتھ بندھ ک خونکنہ لے نے شم

ستاد جنت په طح طح چه مری
 دھنہ او بزو په سکو م قسم
 په دے دوزخ کنے ے نور نہ شم یید
 ستاد رضوان په منارو م قسم

یا خود زمکے په گارتہ سینہ
 ماتہ چل ژوند احاجت را کرہ
 یاد نہ دوزخی مرگ نہ مجھنے
 دیوے چنے اجانت را کرہ

چہ دا ستا او بزی ستا په خوان مارہ کرم
 یا په چل حان باندے کار غان مارہ کرم (زندہ چاند)

براس

د افلم هیو ته میکنه شوئے دے نگه نئے بوس
 فوم شو، هیئنے دو، قم هی بوجیقی۔ بل بیارکی
 حقیقی د خاوند حقیقی په امرپاس اسات کننے ران
 او بلزی د بیازی خاوند په حکم په کوزه مرکه گرفتہ
 حقیقی دیئنے په سکشن و ممرا، غر او بیلیا سکن
 او خار، غرض په توکه مرکه یو شان هیزی، او
 بیازی هریئنے په خاص خاصو خاوند گر جیز، لایپر ته
 یو روک چرتہ بل روک۔

حقیقی هریئنے د مرکه په غر تو و ناندا سرو ته
 رجست دی، بیانکی هریئنے معرف جبو بیزی خاوند
 نکے رجست دی و فندو ته اکٹر رجست کیوی۔ ۲۱
 نلم د دویم قسم هیوچو په فوم د دیزی ھندے بیازی
 د خلاقو ته خطاب دے۔

ستاد وریخو په گوردايی قسم
 د چا د زرده برا س هم نه رسینې
 د دے "وند" ایمان بع هم او کورے
 خو ستاد اوریخه " د لب او فرینې

ته دا همه فضا فرع دریخ " کا
 که اسویل ویا در رسینې خو به
 ته گرجه او گرجه ورده
 لو غرن شوی دی گیزې خو به

ستادا "خلغا" او ستادا دو زدریخ
 څوک وانی آسمان پر ېټلے نه شے
 وله د اخوله که مړ کړه شي د اوره
 د بل یواه قدد زعنې نه شے

چه ما بندک او حان خاوند ګنډی څوک
 وریخوا زه او هفه بنه پوهېزرو
 ستاسو دا لب ساعت براس د نورخه
 د اسمان شین کړي چه خه او ګنډېزرو

اے چھ پہ تشو ٿپلو او گهيدئي
 "وري ڪو!" او غر ٻيزئي اد ڦَه ٻيزئي
 خودا "خُلائی" مو چھ لر زانه ده تر
 بز له هزو اه ہونو او ڏير ٻيزئي

چاوے کافر شوئے دا ڄڅڻهه او
 ماوے کافر! ڄبرم بستا بستا او
 چھ ڪان ته خلائے" ولی اسو ٻلي نه مني
 "بنک" دا سے خلائے" خدائی نه مني

وخت شو

راغ سپرے د غور پېدو وخت شو
 د نېزبېدو او نېرزدو وخت شو
 کېل پې تزې چاودی خوله، خىلا كېنے اوو
 د پېشاف د پېتولو وخت شو
 پې مېخاف كېنے كاسے او كېنې كېدے
 بس د قېب د ماقاوو وخت شو
 د زلفو سوروت، خوبونه خوب شو،
 او س د مېرو ابادو وخت شو
 د پۇنۋې علاج منم چە نە شي
 د خېل تىدى د ماقاولو وخت شو

ستاد او ر بل د توبنگی د خبر وی
 حا د زرگ د بلوو وخت شو
 دا لا د مینے کوم مقام د ربه،
 چه د از عو د بنکلوو وخت شو
 د لالا د اغ د پرنے حلته او
 نم چه ستاد خا بدلو وخت شو
 د بل په فخ به د احل نهوم
 خو که د نز د کرمبلو وخت شو
 راشی د خوے نہم کا سے داروی
 په ما د یار د یادلو وخت شو
 پیره! زنگ شوی زملتے نوی کره
 د ہونو د مستبدلو وخت شو

(سول کوہنہ سلسلہ)

احجاج

اے زمانے ستا رنگیز ته سلام
 دستا خوب و دستا ترخو ته سلام
 بس دنے ستاندہ کبئے یو طوفان جو روم
 حان ته دخان عنوندے جہان جو روم
 چہ د فروری او عدالت جہان وی
 چہ بس د مینے محبت جہان وی
 چہ تازہ لورہ انسانیت وی پکنے
 چہ هر خوا خوب جہریت وی پکنے
 اے زمانے دستا تیرو ته سلام

جہر د د سپین تہذیب په توڑ بلا
 حاد تن ہندو کی او شپیللو،
 پہ نرمو نرمو او پستو خبر و
 تا جہر حارکونه او ز بخشو،
 نوکا مِ تن کنے دینہ پاتے نہ ۶
 چہ تھے اوشخے پینہ پلتے نہ ۷
 ستاد چلبازو پستو خلوتہ سلام
 اے زانے ستارنگیتو تہ سلام

ستاد فریب د رنگینه پیتا
 نورو ماراف د ہر خورلے یمه
 د خوندے خدے سپینے جلمے د لاندے
 د غے د اکوازو د ہر توستہ یمه
 اوں د ستوڑیا ماران بسہ پېژنم
 دا د مطلب اشنايان بسہ پېژنم
 ھان ته د خپل مرض درمان جو ہدم
 ھان ته د ھان عونندے جھان جو ہدم

چرتہ د ہنگہ مڈریاون پہ تار

موبزد د پستو پہ شلنے اڑکنپڈ

چرتہ د دغے چندھے مارو پہ لاس

موبزد د دکو غوندھے اوپتکھدو

موبزد تول خوارہ د بھمنان اوپتکھذل

موبزد زارہ نوی یاران اوپتکھذل

ستا پخوانو او او سوتہ سلام

اے زمانے ستارکیتوتہ سلام

خوک > نندہ نازل شوے نبی
 خوک > انگریز خلیفہ شوے بابا
 دھنہ > یو پہ تار ختنی کوڈی
 ہفتہ پہ بل پورے ترے کوڈا
 > بل سُرنا تہ کلبیوں کی پرہیزدم
 > بل پہ مزی تاوہلوں کی پرہیزدم
 حان تہ > چپل منزل کارپاؤ جوہم
 حان تہ > حان غرنندے جھاٹ جوہم

تہ کوڈخا کوڈا مونث او مذکر

زمانے ستا اسلام میں اولیاء

دے خوب پہ کلب بنئے کلہبگہ میں شی

دغے تھے خلکہ دین ایمان اور ایام

چہ پہ نو تو نو خرچ دے میں شی

خا اسلام خدا ہر مصروف عنندے دے

نم چہ نن صبا مظلوم عنندے دے

ستافی نبی نظر دو تھے سلام

اے زمانے ستا ریکیو تھے سلام

چه د حَلِیاًوْنَه حَلَمُی جَوْرُوی
 د غَهْ تَعْلِیم او تَرْبیت مِ اولید
 ۲ چه د شَلَوْنَه شَرَمُی جَوْرُوی
 د دَسْ تَهْذِیب د غَهْ صَنْعَت مِ اولید
 د اپوْتَه تَهْذِیب مِ اوزْمَاپُلو
 د بازاری طَبِیب مِ اوزْمَاپُلو
 حَانَ تَه نَخَه د خَپل نَقَان جَوْهُوم
 حَانَ تَه د حَانَ غَونَد جَهَان جَوْهُوم

له د خُمُونْت (ہے له پار، د تَفْحِیک)

ته د بلوغ او گپسونو خلائی
 زه د اللہ در حمتوو بندہ
 ته په دندو او کوتکونو مسٹہ
 زه د احسان د آیتوو بندن
 مونبز سرہ یو حائے چلیدنه شو
 دوارہ یو کور کپنے او سیکدنه شو
 بس دے ستا یو او ورد ته سلام
 اے زمانے ستار نیکیو ته سلام

زمانے تاکه فرعون را خسته
 زه ورته بیا ید پیضا لتهوم
 د جادوگرو جادو ملک او نیوو
 زه ورته بیا هفنه امسا لتهوم
 د شاه حلمی وینے غورزنگ تہزوم
 په پنستنی وینه کنه ننگ تہزوم
 په چمله خاوره چل عزت جوہوم
 خان ته جونگره د غدت جوہوم
 اے زمانے د ستا تیدو ته سلام

یوں مرحلا

یو اسو ہے شو وکھدے زر کے
 ہلکا ! مہ نے پوگہ ہونہ شی
 د زر د رزو نہ ترازے ترازے
 ہمیو مہ نے چہری خونہ شی
 پہ پشک مہ زر بی شع رکری
 لو غزن بنہ دے سو سکونہ شی
 دا چپل متاک تندے اوس غر تھنیم
 مات خوبہ شی کنه کہ فر تہ شی
 یا توبہ کار شہ یا پر حان او خروہ
 د دے ہوا نو سرہ کونہ شی
 بس چرتہ ور کے دنیا کے پے خم
 کو د خوبہ شی کنه کہ کونہ شی

چکتہ

اے د مہرے چرکھ پہ مابنام باگونہ مہدا۔

۲

ما د نظم د دے تھے افسد نہ پس
بکھ دے

چرتہ انگریز چرتہ چترال دے ،
بے ننگی زور شو۔ انگریزان چترال تہ سُخی

کے خوک د دے نظم ۹ خندہ ۶ تھڈیمیں
غولی، د اعلیٰ د دے پستی تھے پہ نوح
خدا پڑھ کردا۔

تا ته به سحر بنگاری خوپام کورے مابنام نہاشی
 ته به اعلز کفرے خوپام کورے انجام نہشی
 ته به خهستی کورے بے خته راحوان کرپے
 ته به چاپ پادو پرسو لے روان کپئے
 تاؤبہ دنس ویخوہم دے چرتہ سورنہ کا
 ظوبہ د حرص د خوک نہر را باندے موہنہ کا
 یابہ د یعنی نمرہ فضاتہ رسیدلنا ته بی
 ستا بندہ بندہ به په ہوا کبھے اوٹلی نہ بی
 دوائے د مہرے چرگکہ!
 په مابنام باںکوٹنہ مہ وایہ

دا منم چه تاسره خانگونه بنه دراشتهدے
 دا منم چه ستادوہ بنارکان پا زاره شتهدے
 دا منم چه ستاواز برے رسیدے شی من
 دا منم چه ستاپه فرقہ بہ شوک غولیدے شی من
 یاد کرہ دا خانگونه کورے ستاد اوتوں دی
 یاد کرہ کورے ستادا بنارکان د جنگیدنہ دی
 ستادا لوئے اواز بہ کورے تاتھ مصیبت وی بیا
 ستادا فرقے بہ ڈھم تاتھ لاؤ افت وی بیا
 نو اے د میرے چرگه!
 په مابنام باشکونه مہمودایہ

دا کورے جریان نہ دے خانگونه ر قول پر پڑد
 دا کورے بلئی نہ دی غرائیکه سکول پر پڑد
 دلتا به درقا سرا په نو کو کبھے تو بدلئے نئے
 دلتا به د تغ سرا په پنجو کبھے پر لئے نئے
 ما د چوکو غوجلے نہ دیا چ په زور کرئے
 ما د ملک چوئنہ نہ د کاچھ به سور کرئے
 دلتا د غوئے د شغ سرا به بیا خیری لئے نئے
 دلتا د نظر د سیع سرا به بیا تو بدلئے نئے
 نا لے د مہرے چوکا!
 په مابنام بانگونه مه واپا!

دا ^د چڑو بت نه ^د کے چھاتہ به ور غوشے پر
 دا ^د لامہت نه ^د کے چھاتہ به ور غوشے پر
 دا ^د کیلہمے نه ^د چھپه په منھ خلا صیدگے شے بیا
 دا ^د او بارے نه ^د چھپه په گتکنے پہندشے بیا
 دلتہ په یو غرب بہ د بڑو سرہ تہرشوے نے
 دلتہ بہ د ہن سرہ د ہرجا نہ ہر شوے نے
 دا ^د پنجہ دروکور دے دلتہ بہ یو کپہ شے
 دا ^د فونگہ درو حائے د دلتہ بہ یو ہپہ شے
 دا ^د اے د میرے چرگا !
 په مابنام بانگونہ مہ وايں

تا به کوئے دا اوره نش اواز قلدر زدہ کرے وی
 یا به د خود روکنے دا ساز قلد زدہ کرے وی
 دلتہ پنجھہ وردی چھ خیروتہ ناست آبیادی
 دلتہ نوکھہ وردی بل خورلوتہ ناست او بیلاسی
 ستا به د اواز لار د تاؤنہ را بھرنہ وی
 تاؤ بھ د مرغعت وی چرگوتیہ ستائرنہ وی
 خُه بنسة دو خپله دو پردی کر د خپله شاپتہ
 خُه بلا را اورے یے د او بی اعتاب جانے
 نواے د مہرے چرگکھ!
 په مابنام بانگونہ مه واي

بین مارتا

ه

را شه پوک و ھه دا بیان ۲

ددے غرد لورہ سرہ

اے شپونکیہ د تور غرہ

اے بین مارکا د خمبہ

ستاد سوز و ساز پر دو گئے سے بے دی راخورے کرہ
 ستا سوری سوری کو گل کئے ٿونخه دی راخورے کرہ
 دا سر د سر د فضا د په نغو لمبہ لمبہ کرہ
 دا اولاد اولاد دنیا د په دے بین نغہ نغہ کرہ
 په دے چھہ چھیانی کئے غلبے اودے پرتے دی
 ددے ترو په ھولی کئے زلزلے اودے پرتے دی
 په دے بین د گوتے کپڑے دعہ عرونہ په گدا کرہ
 د خبر د سرد پاسہ تسلیونہ په گدا کرہ
 راشہ پورتہ یوتیہ کرہ لہ دے سوی سوی غرہ
 اے بین مارہ د خبر د اے شپلونکیہ د ټور غرہ

راشہ پوک وہہ دا بین د

په دے بین کئے را دارو یوہ دا سے گرفہ دوب
 چ اوہ نرگس نہ راویں کری له دے چر عرقہ خوب
 ہونے اتھر شروع کری ورتہ کافری بوئی جا پے
 په کلپا شی په نھاشی غروہ غروہ فارغ اپے
 د دے بین له سوی سازہ سرہ بخڑی رابہر شی
 د سری دینے رکونہ دلتہ بیا په کلپا سر شی
 د دے ترو د رغونہ بیا مسیتیانے را پیدا شی
 د فادرینو سر درو نہ بیا بجلیانے را پیدا شی
 لہنندہ شی په دے ساندہ ہر خداو ناخدا
 اے شپونکیہ د خپڑا اے بین مارا د تور عزہ

را شہ پوک وہ دا بین د

د لالا د سوي د اغه اواز جو کر کړ په کے بین کښه
 د زخی نرکی نه خریکه راچحو کر کړ په د کے بین کښه
 د زرکافو د سروسترو خمار ورکړ د می اواز ته
 د پنځ سوي لوخرے یو پوکے کر کړ غُساز ته
 د سمرد د درومبی خیرے پلوشے درسره نسله کړه
 د سپرلی د غوره دونکی باد ورنے دزلا منے کړه
 د شهید د ګندې اوبنیکه ترمولے د هنځه کړه
 د خوشحال قبرله ورشه باد د هنځه اديې کړه
 ن یو د اسے نغه چېږه د بین ما رو معتربره
 اسے بین ما رو د خېږه د شپونکیه د تو رغزه

راشہ پوک و چه دا بین د

ستادا لرزنده نفعے به ٿو اُدے ویاپه سوچنے
 ستادا سوی سوی ساندے به تر ٿو وی په پر دوچنے
 د درونه به ڏ خیزی د سپرہ کوئی بانکوونه
 په رعوبه ڏ خوریزی د بگو او ازوونه
 د بازوؤ سردرے به ڏ په خارو وی ودانے
 د ڪھلوؤ دا کیارے به ڏ په جارو وی ودانے
 ته به دلت، کنه کرپنے بین به هله کنه ریزی
 په خرو درو ڪندکو به ٻوان درنہ مریزی
 گورے شابه شابه شابه مرد و اُرپندو له سره
 اے شپونکیه ڏ لور غره اے بین ماره ڏ خبره

راشہ پوک وہم دا بین ڏ

د دے آلوسوی زرزوں شین کے پکنے نغمہ کرہ
 سکنی اور د غربت فالہ
 دا خبر پکنے لمبہ کرہ
 بین تھ دلے پکے کوڑہ
 یو کرہ لرے اوڑ دے
 پیو تار د نرپنگ کرہ
 کہ نزدے دی او کہ لرے
 د غہ شاہے شاہے کندے
 تول خوبہ خوبہ نغمہ کرہ
 د غہ جارے جارے غرد
 یو پستہ پستہ وزمہ کرہ
 د تکو حللو روحوں
 د فخرزو قلعوں
 د نغوسڑ د کدا کرہ
 پردے توئے تارپہ تارکرہ
 کہ ٹوک روی او کہ بڑہ
 اے بین مارہ د خبرہ اے شپونکیہ د خبرہ

راشہ پوک وہہ دا بین د

یوتپس

خه اوکرم حُلَان راته انسان بنکاریزی
 دا نهادن او نه پُنْتَهه کوم ،
 اول دخوئے مایندو امن غواړم
 بآ د غشتانو نه پُنْتَهه کوم
 خا جونکری کښه چه د ډوډ بله شي
 ستاسو په زړولو دا تیاره وله شي،
 چه زه د باره لاندے سا اخلمه
 د ستاسو وچ ولی تراوه وله شي،

که زَد د بدیے درَجے هم خاندمه
 تاسوپه خپله کبئے غرِن دے شی؟
 چه زَد د دلوبتے نه اپلاتے او لم
 تاسوپه ما باندے شکمن دے شی؟

چه مونزَه او بزی سره ناست او دینی
 صروپه تاسو زلزله دے شی
 چه حُوبز خلو کبئے ژبے او گرجیزی
 ستاسو انکفر کبئے غلبه دے شی؟
 اول د خوئے ماسدو امن عو ارم
 بیا د غتالو نه پینته کوم
 ٿه او کرم خان راته انسان بنکایزی
 د انساناو نه پینته کوم

کوچر

۷

نہ د پیر طلاخن، پیر سید علی شاہ، لالا
 غلام سورد دوی سرو دیر ته لار ددم۔
 جیر بسکل اباد فحاته خانہ باندے مردرے
 دستہ تبرے کرسے، چھ واپس راتنو، لارہ
 کنبے وو نیام پاندے یو کوچر مینے ٹرولے۔
 دنگ کوچر وو مینے بیل دو دو دا نیم
 جیر، ددم۔

مینے منہ د لواب صاحب دی

دے کنبے خبر کول تو ان دچا د

و لے اے اے د انساناںو ربیا

دغہ کوچر عزیب انسان دچا د

دے خاتہ ہبئے خبیلی پرتے

دے خا کو جردے سیلیدے دلار

دے خا مرے کھدے شونڈہ وہی

دے خا نہر دے زیر زینھنے دلار

دوپہنخ سوی غبیلی پرتے

دے پہ غرمو دے کہنناستے ترینہشی

جھوی کہ ستیشی دمہ درکوی

دے کہ مری، مری ستے کہ ترینہشی

د د د د خوار بدت، قوله وین
 دے میں اوچہ کرہ سخن د مابنام
 د هن د که عولاز ک تیونہ
 د د د پ، شوندہ تریو خاشکه حرام

د نوخ غرب پیو پیسے ابل کری
 کوئیک پ، ولی د خلدو د پارہ
 کہ مری نو ہم د دوی د پار بہ مری
 او کہ ژوندے ولی ہم د ڈود پارہ

لے د د - د "دوی" هفت

چل ماشون مئے پہ تڑا پر بُنسی
 د دوی کھی پہ خت کبئے سور کر جوی
 بچائے لوزنے نہ کوکھ پرا ته دی
 کوتہ غیرہ کبئے انور کر جوی

ہفوی کہ ہبئے دی فو ہبئے خو دی
 دے کہ انسان دے ہم انسان نہ شو
 کورا ہفوی د پارہ دے ہم شستہ دے
 د د لند خہ چہ اخپٹان نہ شو

میں منہ د نواب صاحب دی

دے کئے خبر کول توان د چا دے

دے اے اے د انسان اف ربہ!

د غر کو جر عزیب اذن د چا دے

د نواب میں منہ د نوابہ گرخی

د خلائی انسان د ختمکار وی ورته

ھضا پرسیزی د د کا په وازدو

دے د خدا کئے خواروزمی ورته

انسان، انسان کے سجاد شان ایسہ دل

د ددو دام نہ قربانیزی دلته
کہ ستا خلائی ورثتے کئے شی ربہ

انسانیت خو نہ صبریزی دلته

ستا د خلائی نہ پہ سل ولہ قرباً

انسانیت خو صبر بندے نہ شی نور

دا چھ خما شریئے او شمولہ

د دوی شاولتہ تینگردے نہ شی نور

ستا د خلایی د تقاضو په خاطر

السانیت بانکے سوچنند کومه

که دا "خدای" د اپنی شی راته

زه د انسان په شانے ٿوند کومه

(جست)

د هزاره هزارہم او چکل ترا خدا دی ،

پوهہ پر نہ شوم ٿوک ترا خدا دی ٿوک خوارہ دی

په آخر چہ پوچیدام نو دو مرہ پوچہ شوم

په دنیا کئے بنیا د هر پا سر کابنندی

عکس

د چا خُنکارے خوبی سترے
 لکھ بے وی د فتو نہ دے کے
 ہم سوزوفنگی ہم خروںگی غوندے
 لکھ کاسے وی د لمونہ دے کے
 د چا خبرے پہ ترخو کئے خوبے
 لکھ ہانے وی د مکیلو نہ دے کے

جنت

د یو مُلانہ مِ تپوس او کبرو
 ما دے ملا صبب جنت به خداویا!
 هضہ په کبھ لاس دھل ویلئے،
 "تازہ مروے او د شودو رو دوونہ"

— (۱۲) —

خوا کنسے کتاب ته یو طالب ناست دو
 ما دے چھ تھا به پکنے خه اوولئے!
 د زنجھ کتاب نے بند عوندے کرو
 دے چھ، بنائستہ حورے او شنہ خالونہ"

(۳)

شیخ د تسو امبیل په لاس دلار دو
په خپله بزیرہ کنئے لاس وھلو
دہ پر را اوندانکل نه دا سنه ده
بنکلی علمان او جنتی سرو نه

(۴)

لو خان په لو، سجدہ پروت پا خندو
ما دے چه خان کا کاستاخہ رئے ده
خپله شملہ نے سموہ و میل نے:
”سر و او پیزو عنبری کورونه“

—(۵)—

خواکنے یو ستپے سیلیڈہ ڈلار وو
 ما دے مزدورا! ته جنت پڑنے؟
 دھپل تندی خولہ نے اوچھ کر لہ
 دے چھ "مرہ کہہ خوازہ خوبونہ"

—(۶)—

یو ہونے غوندے پہ لار تدریدو
 ما دے چھ یہ فلسفی! ته خ، دائے
 خپل ببر سرے سگرو وسیل نے،
 بس د انسان د خوشحالو خوبونہ"

(۷)

مادے چپل زرہ ته سرو بینگتہ کرو
 په او ترو ستراو بره ڪتل
 دے شین اسماں ته غور ٻید وئیلے
 اور ٻید تردا یو ٿو لفظونه
 وئیلے اے د لامکان خاوندی
 په چپل مکان کبھے چپل اختیار جنت دے
 سکنی د دعه پوتوب په نامه
 که نار وی نار که داز رو ڈار جنت دے

(بلا مانی گلستان)

یوبل سپولے

سپر لیہ! وے مِ چہ وُکے شوے درنہ
 حما د پا کے دینے رنگ لرے ته
 اوس وہم چہ اور شوے یو لوکے مِ کرے ته
 حما پہ رنگ کنے دبل بنگ لرے ته

۴۲

سپر لیہ! خدا نکو حام ہم ڈر خوبیں نے
 وہم چہ پہ دینو د سور کرمہ
 خوچہ ته یو خلائقے سل ٹروے
 دہمہ چہ حان درتہ سور اور کرمہ

۳۱

چه د یوگل د خنبلو د پاره
 توں چن او بسکه شی شبئم ٿروی
 که د پنجو د مارعه رب گئے اوری
 دا سے سپرلی خود فور نہ غوروی

یوشع

حَمَادِ رَزْدَهُ وَيُؤْسِرُ لِغْوَتَهُ نَهَكَرَهُ حَمَلُ
 دا توں چن که شین شی په خندا حما پر خنا

مُلکرو!

مُلکروش په توکیده او نه شو
 حئی چه لمبه شود اچل حان او سوزو
 د نوی تېغ د توکیده د پاره
 دا زور خورے کلستان او سوزو

دا چه هرگت کنئے بسا بې پائی
 د دے جونگرو نه بې زړونه دئے کرو
 دا چه پکنئے سل رخوری او سیزی
 راخی چه دا سپړه چلهنه دئے کرو

چه دے راجی موبز ورته خوار پراته یو
 حی چه دلخنی مرگی تان ته درشو
 چه صبا بے کفنا مرہ پراته یو
 حی چه کفن په سر میدان ته درشو

لو شعر

په دے از غوبه سروی چرے ایسے چاگل
 دا چکه نئے دسوی زرہ پولو کہنے حایوم

آخرتہ

آخرتہ د بخورو درج ہے ، ۱
 ۲ ۔ مونبز سپہرہ خوشحالوں نہ شے
 د سنتا د خیرہ مو توبہ توبہ د ۳
 چہ دعہ سپی رانہ شرپے نہ شے

۱ ۔ ہفہ خلق مبارک شہ تاتھ
 ۲ ۔ چہ د کبڑ او غتہ د تھ پانی
 ۳ ۔ دلتہ خو ہفہ انسانان پرانہ دی
 ۴ ۔ چہ دے تیرو کنے گوکبڑ تھ پانی

دلته خواریو سولوی پنجمرے
 تا ته ستونزی غورزو لے نه شي
 دلتہ بدابویه خولہ شوی دینہ
 تا په شراپو لمبو لے نه شي

حُّه حُه ور حُه هُنہ بنکلو ته ور شہ
 چہ د شراپو د کے پیئنے لری
 ته د ہپو خربو جُھو زبرے نئے
 چہ په لنو کنے ہم فینے لری

د ہنے لئے

چه کوم تندی د تو شوی دی ن
 لارجھ د هنونگل نه دی زده
 چه کوم سروز ته څوک سرننه دانی
 چه چه، د هنونگل نه دی زده

درجھ درجھ، عهو یاراواز ته د
 هنونی ته وخت اړول دېرښه درجھ
 چه د سروز سره لوې کوي،
 من درته سرتیپول دېرښه درجھ

چه ستاپاکی یو د پرده کریخان ته
 پکنے مستئ او چنا ہونہ کوی
 درجہ درجہ، ہفو غتاز گرہ
 ہفوی به تاہ سلاموتہ کوی

مونبز عربیان خو مختون یو، عله یو
 پاکه نامہ د اخستلی نہ شو
 چه خو د پاک او پلیت فرق او نہ شی
 په دے تیار کنے پاکپدی نہ شو

تَدْ خَفَدْ كِبْرَهْ مَهْ وَرْحُهْ مِلْمَنْهْ ۲
 مُونْزَهْ دْ هَرْخَهْ نَهْ وَبْزَارْنَاسْتْ يَوْ
 مُونْزَهْ وَرْتَهْرَهْ نَهْ لَوْ خَوَا تَهْ كَسْرَهْ
 مُونْزَهْ يَوْ پِيْنَهْ تَهْ تَيَارْنَاسْتْ يَوْ

کُورے د ستاپه شانے سل اختره
 دے۔ قوره شپه، ”کبے سوزول غوارو
 چه دا ہوان او انسانان جُذا کری
 دا سے رشرا راخورول غوارو
(رسول کو اقران پینور تلکانه)

حاجه، .. نز دنگل دی

رِسْتیا رِسْتیا

اے خروخاں دو اوچو جکو دا اورئی
 زمانہ تاسو ہڈرو لے نہ شی
 په دعہ رنگ کبھے د. محو بُوئیں دے
 خرے ایرے تے پتو لے نہ شی
 تخم په شو ترو کبھے او توکیزی
 غدرت د باو ایسا رو لے نہ شی
 دا د قدت لو پخانے فافون دے
 فاؤسان شمع پتو لے نہ شی
 چن د تور ہم په خدا حان شین کری
 د عوئی سرہ خولہ پتو لے نہ شی

کہ ہر شنہ پانچہ از غے از غے شی
 کل دخندا نہ بندوئے نہ شی ۱
 عروندے ختہ ته اچھے شی مسم
 ولوے، هیچ زخیر ترپے نہ شی
 خولہ ۴ ما ته کری پنیتا پر دایم
 پیتو پینتو دہ فرکبیدے نہ شی
 خردے شخوندو نہ دپر دپر اووھی
 دا زار مورہ نوک ھضمی نہ شی
 دلتہ یو خلے درانبد ما ویل
 چہ دران یے نہ کر جو بیدے نہ شی
 دہم د دے لوئے کورانفر د جورشی
 خردے کہ پاتے حا خلے نہ شی
 دا آنازو ته د بگ دخت کبھی کوہ لالان

آتمانزوٽة

د کال نئنہ دو، آتمانزو کبے یو، شاعر و، زئے
 میں بڑے دو، د دا سے دخت دو چہ فند خلق خوبی
 د آتمانزو خلقو میں د آتمانزو نامه چہ شکھ پکار و،
 نہ شو، اختے۔ اہم ایله دا درے شروعہ اونیٹے
 شول۔

اے آتمانزو! راغنے یم خودے
 چرتہ سورکل نہ دوچہ راونہ یم وے
 سترکو کو کو کنے دبر اوژرپل
 خٹاخکے نہ دوچہ خوشے یم وے
 پہ نزد دلی خیالات را اویزپل
 خوژبہ نہ دوچہ وئیٹے یم وے

حُلْمِي شاعر تھا

۱

یو نوی حُلْمِی شاعر واته چل فیماز و اشمار و لعہ
ماته پکنے، شاعر ایتھے صلاحیت نہ سر، دخت
شور، ماحول او تفک احساس او، تجید جو اس
بنکارہ تو۔

خاپه مرد پند دیو مت حُلْمِی کبھی یا خلوکبھی دنه
صفور، وی لو هند نہ میری، بلکہ کہ هند میر
لکھ دنہ راندندے شی۔

زه چه، سک، فام، اسلام، فرشتو، پڑو، شہ
حُلْمِی کبھی دنہ صفتونه والہیں غولیم، دنہ حُلْمِی
تعارف په دے نظم بیکو لمبود کرم۔

دندنے پر کو ہر د مردان دد، دے دجھے په فرم
دا نظم، جسے ٹو خُلی شاعر اسے پیکنے تو
کوم چد دا صلاحیت نہیں یا لول غواہیک۔

د خلی تو ب د گوئے وینے په نوم
 د یو ہواله زرہ پیغام واخه
 د شاعری د دلو په نوم د ،
 د تلوسو نه چک پیغام واخله

کہ زمانہ شی یو پونی د از غنو
 چھ تھ بخت رے یے پروادا نشہ
 کہ اور کے شے پلو شے پیدا کر رے
 د شے تیرو کنے ہدو ساہ نشہ

په سمندر کنے چې د ہر سے راشی
 خود ساحل په اسره حان تباہ کړي
 او چه حان او پېژنی حان او بنائي
 د نوځ طوفان شي یو جهان تباہ کړي

که ته کو ہرئے بس د زرو په سرخ
 حا تار تار دان جولي واخله
 که د غریب د نرگی نرڅاخکے نئے
 د انسان زړه در ته چولي واخله

خوک پد سروزه باندے پنې که بازیدی
 خوک د فتو په دروز خان وړوی
 حما او سټ په شانه ډرک ہونی
 خان ډرکوسي خ تول انسان وړوی

نېکان نېکان، غهان، غهان پېدا دی
 دویاخو د ځایه، جنتیان پېدا دی
 حی ھغه خارو ته جنت او چېتو
 کوم چه د موره دوزخیان پېدا دی

اے د ژوندیو ولونو حُلیه !

راحه چه زړونه او لاسونه یو کرو ۴

د ګه د غږو د ډوال او سردو

د خپلولیو د ډوا وُن، یو کرو

خان ته د مینه یو بنه اور جوړ کرو

د تس نس شونه یو فدر جوړ کرو

(اکړه خټک)

جواب

د جس نہ دبو خوب سکری خط رائے پکنے میں کئے فتنے کیے
دے او اخز کنے نے د مصعره بکنے وہ ۔

د جارے ہانو م میں ہرے ہ ما یہ، اسی خلہ کروپی
د مکار تا خوب دالی، د بینے گیلو او د مصعره سند، سرمیانہ دیوں
او جلت نے راتہ د انظم را کرد ۔

خوبہ، درستہ، چیلہ منہ اشنا!

زرد تھے نزدے دہر، خوب منہ اشنا!

پہ خپله پاکہ عقیلہ م قسم

ستاپہ دفا جکہ گیلہ م قسم

د زرد جلوہ کنے م د نور غوندے نے

د عشق پیالے کنے م سور غوندے نے

که ته د قوره تیرو گت کنه پروت نے
زه د چلوے غوندے بلہزم درتہ م
ته د خوبو خوبو غیر کنه زانکے
زه سرے لبے په زرہ سوزہزم درتہ
خا خود داره وفاداره اشنا !
د بیونو د صف سرداره اشنا !

په چلہ پاکه عقیله م قسم
ستا پم د فاچکه کمیله م قسم
اویم د نرہ د رباب ترکیک م تا
د ہونوب د زنجیر شرکیک م تا

د ننگ چکر باندے ولاړه عازی
 د متعا د سرے دولئی زېرے نے
 د زولو شریک د وطن وینوی
 قېدکا د نوی ازادی زېرے تے
 د غربی جولی کښے خانه اشنا!
 په تور د میئه بندیوانه اشنا!
 ستاد غړت په سره لمبه مِ قسم
 د خپل بابا په هدیره مِ قسم
 قلم به مات کرم که غړت نه لیکي
 د فتر به او سوزوم که پت نه لیکي

۔ خوشحال خان خنک

مُوبِنْ لِهُونِي كه ٿوک په دار ڦيروي
 موپنْتَه د ٻار د زلفونار بنڪاري
 موپنْتَه د ڙوند د سڀري نجنيه ڪهڙو
 چا ته به گُملي چا ته به خاربنڪاري
 د چِلخلنے د منع گلابه اشنا!
 د پِنستُو د تاریخ بابه اشنا!
 د ستا په سره وينه تاوده مِ قسم
 په د لگه لوره تهه تره مِ قسم
 كه پِنستو هر ره کرم پِنستون به نهيم
 چه هله هر ره کرم بجهون په خهيم

بے قاری

لکد آپه د یو ملشوم شپونگی د خونے نہ اوچی
 په کاٹرو بو تو کنے خوریزی احیٰ فرکیزی چرتہ
 لکه د بزم د خوشبو جکه د از غو په منع کنے
 په پاٹرو پاٹرو کنے کلایر عیا احیٰ خوریزی چرتہ
 لکه یو پاکہ پلوشا د سحرنی ستوري نہ
 په قورخن سحر را اوپنی احیٰ تیزی چرتہ
 یا لکه اوپنکہ په ہمو کنے د نیمز لے کونہے
 چہ بے اسرے عنڈ بسکاریزی احیٰ پتیزی چرتہ
 ہمزو دا سے م د زر کتا ووازو واخستہ
 لکد تو کے د اسوپوتے تا وہد نکے یورم

د اباسیان د نور او شور چو ته اور سیدم
 پھے تشنگ دو او چرے کے اسولی پاتھے دو
 د آنک در ته د چل زور غربت په جا جو د غلم
 خو مرے ایرے او خ. د نخنے میعنکی پاتے دو
 د کوہستان په متہ د رو خانو اور کر حبدم
 د وبو خلے او د ختہ خوبسکی پاتے دو
 لارم تو رغرتہ ما وے ھلتہ چل زمری اوم
غارونہ شارو، پسے نو کے زمکنی پاتے دو
 ہمیو دا سے م د نرہ تا وو نوا خستہ
 لکھ تو کے د تنا روئے غرب دو نکے لورم

د خوشحال خان د عربی وینے په خیکه را غم
 تش خوندک او د شادلو په کدا دادر بد
 مادے چه تم د اهل خان د تور کے زنگ ختمه
 او چه بارہ کنے د سیلیو په شغا واور بد
 د دریا خان په انفری کنے م بحری کتل
 د پهیا فیض په دروغ او په رستیا واور بد
 د یوسفزو درلوز درفو مردو ته او رسید
 د درمن خوا کنے د نهرد په رہا واور بد
 د غله نوزهم د زرگی تا وونو او زپلم
 که تو کے د سوی زرد نے حبشه کے یورم

درنے درنے ہو جرم دلیدے شاپے پر تے
 د سه خان بنگد کئے پسے دوزہ درتے ٹھاشو
 پہ محابو کئے تیار وہ بو بندہ سترند
 د مولانا پہ خوا کئے حسب دیز قئے لیدے نہ تو
 د او ہو فو د سپین زبرد خلکے پتے نہ دے
 د بنگد والو پہ آنڈ سوتے کئے حائیدے نہ تو
 پہ لو یو لو یو افرا کئے کچھ درب تو کيدل
 د د ہو یونہ د ہر او چت زہ سبھے نہ تو
 ملروا د علت د زرہ تادون او ٹر رسم
 د زرہ نو کے پہ او بنسکو ترے زنگد فکے یورم

مادے د چل بایا د دروند پہکی تپوس کومه
 یو د توپی خاوند نے سوک او ٿندھو
 ماد خوبزے ابیا د تور پروني غنم کولو
 یوے بیکے رات، پیر او استاد او نخُلو
 ما ارت تندی او لوئے شکری او ڈک کندوں الٰی
 د چیتا کو په خاوند افِ م حان او زپلو
 زه مگر حدم د پینتو په قرورو یو پسے
 د زمانے په گلستان کافِ م حان او خورو لو
 ھٹلو! د غلت، د زر، تارو، پرسے نبومه
 تکه د او بیا اسو بلے نے زبرد و نکے یورم

د شہپرلاو په در ف ھدیرو او گر حبدم
 د یوے نے مرے جذے کرنے شکے جو پاٹے
 د مرڈ ستانو تر پکو انغرو در عنم
 لاری کاڑہ پورونہات ایرے سرے پاوے
 د قباکاون عامو زونہ م اوستول
 دے د پاکنی جامن کنے بس قش غر پاوے
 په در مسال کنے م سر بوس کرو بیا جاتہ لام
 دے پیعنو پیدیو محل او کنے تیرے پاوے
 ھمُولو باد غلتہ د زرہ تا وفا پرے نبومہ
 لکھو کے د مر مثالی اے نالیدونکے یورم

ل د کو، او د نو لاندے ماندے قطلاوون

د پنجوں بالور او چھتے جملے تھے پرتے
 پکنے یو خوشی کو کو شتوش اوازونہ کول
 ترا سمانکو او واورینو ٹھوکو اور سیدم
 ہلٹہ دریخو کبنے بجیلو سازشو نہ کول
 د شنو رعنو پخو درو او تھرو عنو لسنو
 په تھرو پلوون پے بیا بیا اوازونہ کول
 د غیرلو ٹھغہ ٹھالے ٹھو تیلی پاتے دو
 چ، تندلو نو بھے نے برشا سلامونہ کول
 ہمھو! د علم د زرہ تاولو پرے نبیو مہ
 کھے اواز د مات منگی نے ماں دو نکے یو رم

ماوے د شین اسماں کنُت کبے چرتہ لار کوم
 چہ د دے دران ویجار مزلے تساوونہ پرے کرم
 ماوے په پل د کھکھستان یو ہونی منک کرم
 چہ د برجونے کا بڑا وابدہ تانگونہ پرے کرم
 ماوے کہ اوسم د چاغت ملاین سور کافر کی
 خوبی د حم چہ د دے زور نظا رکونہ پرے کرم
 ماوے چ حم کہ ہفہ خلائے نش د غیاث فربوجی
 چہ ورته پبوگبے د دے او برونه حلقو پرے کرم
 چہ یا په حائے د سریوب حاتھ خل کور جو کرم
یاد ظالم د تورے سوری لاندے کور جو کرم

حُمَادِ زَخْمِ عَلَاجُونَهُ پَهْ مَرْهُمْ مَهْ كَوْنَ
 طَبِيبَهُ مَا نَكَهَ دُورَوْلَاتَهُ لُورَغَمْ مَهْ كَوْنَ
 دَحْرَتْ مَرِيَّ تَشْ دَخْلَهُ پَهْ بَاجَوْنَهُ رَعْبَزْ يَا
 عَبْثُ، دَمَكْرَهُ تَكْلِيفَوْنَهُ تَهُ دَدَمْ مَهْ كَوْنَ
 دَنْيَا تَهُ شَأْكَرَهُ دَعَهُ خَپْلَازَرَكَهُ دِ اولَوَهُ
 بَسْ طَوَافَونَهُ لُورَدْ دَيرَ اوْ دَحْرَمْ مَهْ كَوْنَ
 چَهْ خَارِجِيَ سَرَجَهُ بَنْكَارَهُ شَيْ زَوَكَهُ تَشَوَهُ
 اَخْرِ شَرَابَ دَهِ شَيْخَهُ دَاهَ سَرَقَمْ مَهْ كَوْنَ
 دَمِينَ تَاؤْبَهُ دِ رَكْنَهُ دَنْغَونَهُ چَگَ کَا
 رَاشَهُ مَيْنَ شَهَ لُورَمَنَتْ دَزِيرَ اوْ بَمْ مَهْ كَوْنَ

خبرتہ

خبر د کابل لو پینچه منع کئے شہر د
 ترینی دا دا۔ خبر د غزوہ نہ ہم
 ویله شی کو موکہ چہ دا درد نہ دا۔
 مادہ نظم کئے د خبر بہ سڑکہ د عنہ
 تو یہ عزیزی علوی نہ کتل دی کو۔ چہ
 د کلت او جلاس نہ د بلوچستان ترقیت
 حفظ یورتہ دا۔ یعنی د بلوچستان کرہتا
 ہے۔

ستاپه سرباندے خبره یو جونکرہ خاکور دے
 ته خاپه لپه کنے دے زه دستاپه ابزوسروے
 ستا لحظه لحظه تبریزی دفترت په تاشو کنے،
 قوله ورخ د مریپه خیرو شپه دستورو پلوشو کنے
 ستا سکنپے مابنا ملکین شای د شفق په لاله زار
 سپین سمر دد بادونو په درموشی نوبهار
 د قدرت د زنگینو دی په لنه کنے د نخنے
 ریز مریز د زمانو دی په جولی کنے د تاجونه
 د سرو ویو ائیته نئے د شینکی پردہ کنے پتا
 په دے چھے چیایی کنے د تندلا نشانه نئے
 که مِ ثوند یوہ لحظه دے خوچپنو کنے د نکوروے
 ستاپه ترو کنے خبره یو جونکرہ خاکور دے

د اسماں د پاکے لارے د دستاد پاسه لارے
 بُودھی اروی تا لوئے ستابند خرد چ دستارے
 ٿل د ستورو د دنیا نه فورپه تا باندے ڏاينزی
 د سپورصی پاکے شفے د په لنه کہنے را ڏاينزی
 ته دے شورتہ د فریجو هے حان سره مستجزے
 ھللة پرق شی په فضا کئے د للة ته در او ھلجزے
 سپرلي ڄڪے کري تا غيرے
 ٿمي سڀن په تا انباركري د جنت د منارو نه
 اے په ما له هر خه گرانه له تا ھارم پلرو مو روئے
 ستابه ترو کئے خبره یوجونگرو ھا کروئے

تشد کا نزو غرخونئے ته غیرت و شجاعت نے
 دنگ میخ قدرت وہ طے پہنچون پہ قومیت نے
 ستاد سوی لاندے اوسی پہنچانہ لوئے لوئے خلوة
 نکل دن زنجوک لے دے ددی کسب دے جگونہ
 چھٹے تو رے اور بیالی اوی پہ ٿو ڦندو ٻی به شانہ کر یا
 چھٹاتن ته یو حل و وحی دعه شین زمی حامن د
 دوی د ستادی نازولی خلپکو ته ددی نیا پینے
 نند ستائنگ و تکور دے چ جو رکرے ددی پہ میسنه ستا پہ ترو کبے خبر،
 یوجنکرہ حا کور دے

که کشیر کئے راؤ کیزی ^م
 بنه نازک نازک مکونه
 دلته تا کئے پڈا کیزی ^م
 د غرتانه جگ مروونه
 چلنہ حُن و نراکت دے ^م
 د لته نیک او جراونه
 کله ھضا جتن شان دے ^م
 ستانه حارش جتوونه
 د پینتو د ناموس نخپے ^م
 چہ تندھائے ساحلیزی
 تینک په زواوزر تکونه ^م
 له ھبیتہ او لرزیزی
 ستا په گرد خڑھ فضا کئے ^م
 د بدیے دی د بسکرو
 بنلنے دی د جمندو ^م
 علائے دی د خجرو
 پہ معنے کئے جام د جمئے ^م
 حائزہ کئے در ندوے
 ستا په ترذ کئے خبرد ^م
 یوجونکڑ حا کور وے

کله چلتہ د په سر ناست کله دلتہ د په پیو کنے
 کله تھا نظر کنے کله زلا دستا ہمو کنے
 راسپر جے د راہہ یو یو د غلبیل حیکر زخونہ
 پہ پارو چہ د خوری پہ سینہ دی کمزاروں
 چرتہ عشی چ لکشوی پہ سینہ ما را او کنے
 چرتہ بننے بندے تا کنے چہ ما رو رو را ایستے
 چرتہ ٹوبل پہ بڑے چرتہ اشل در کنے تو میدے
 خپل رکونہ مِ تسمے کرے ستازخونہ مِ کنڈے
 ستاد خوب جگر د لسے بل حما پہ کوکل اور دے
 ستا پہ ترو کنے خبر یوجونگ کرہ حما کروے

ستاپه سرگوم ڪتله دغه لارئے دمبلن ته
 د ماضیا په ائینه کنه د جلو هنها طوفان ته
 د درے له ڄاڻ چئته د مبلن تر جا سره
 سپین پکونه لوئے سورجا د یو غزنہ تر بل غره
 کوزه توئے نه اور بزی برا غشی را در بزی
 شود دے چخے دی نفرے دی سپلاب حی په ورائید کیربی
 زکھ خپه ویو سره شوه چه فضا نے او لر له
 د دے مرد له چبله مبلن وا در بله په بله
 او بده م درز د توئے چه ستاخه په هر وو دے
ستاپه ترو کنه خبر یوجونکر جا کور دے

په آندۍ کښې د حیلېږي د ماضی هنډه نقشونه
 چ اوږماو تړولو ستا په خواکښې کنډونه
 ستا په رېک کښې د داددا د یونان د سورو پلوونه
 کوره دا پراته ھدېوکي د محمود د فرح ھدېوته
 ایادي ایادي په دره د عوری د ویفو داره
 راشه دا دی د خلیفه نخښې پا ته دیا په لرے
 دادی ملت پراته سرونه د مغلود سوره دی
 ابديلياون د بیکلی چېل فومونه په دره دی
 ته تاریخ م د عېرې خوحا د زړکی زړ ده
 ستا په تروکښې خبره یوجونکره حا کوره ده

د پیتو د عظمت کوره ! حلتل بنا کار په دُنیا کئے
 د عروج دلوے دینم ستاد فضا کئے ستا ہم کئے
 د ژومن احس پیلا شو ستاد تروپه جو نی کئے
 د شور ماوے مسیزی ستاد غیرے په دلخوا کئے
 په خلوکنے تو چبدلی فیاویہ د سیالی ده
 عز په سه الوتلی یو وزمہ د قام ریگا ده
 د اشیاد زرگی سره پر لے شوخون تعالیٰ پے
 د پیتو د غیرت یله بلک شہ بس غور پر لے
 ستاد دغے درج په طمع کاش پتو هرے ژونه نور د
 ستا په ترو کئے خبره یو جو نکرہ حاکروے

درهان په ھلير

اے د ھېندو زمکے اے درهان ھليرے
 اے د ننگونز جائے د غږوو د پرے
 اے د پښتو د وطن د بدخشان مثاله
 اے د خپړوی کښه د ارمغان مثاله
 بدخشان ستا بدخشان ارمغان ستا ارمغان
 ته د ننگونز چيوچ
 ستوري د ستا پتنگان

اے خُرے خاڑے نہ نے
 بس تھے خاڑے نہ نے ^۸
 اے گدو دجو و بنو دا نا چہ یش فاش پے
 د لور خاہ د سندی د غیر تھال د لٹھ دے
 د پینڈز د قسمت صبلنے فال د لٹھ دے
 یو د دوئے قلندر شاہ جہانی تر فربان
 یو د ہندو ملک شہنشاہی تر فربان

ستاپه من کنه ویم
 د تر حاروان پونه
 ستاپه جوئی کنه بندگی د چل سپری سُوتونه
 اے د ادب ایئنے په تاکنه بخت ویم چل
 اے د شاعر جونگوئے ریک کنه بخت ویم چل
 خیر په دنگه عزی تاکنه تصویر کوری چل
 پیتاونه عنینه دی په تا
 تاکنه تقدیر کوری چل

زه ستاد نگ او پیسو

هنه مازل پېژنم

دوشحال ایستی توره پت د اہمل پېژنم

ستاد غړت په سینه د چا پل نه شم پېښو
زه د پیسټون پچے یم هیڅ مغل نه شم پېښو

د ننګاد تورے په خ درته رنرا راولم

دا قرے شپه خیرمه

تر سپین صبا راولم

ستاد مزار دیوہ کبئے
 دیو سپری زبرے دے
 دے شوز کانزو رکبئے د سور غنی زبرے دے
 ملکرو ڈا چپیا نے ، د نوی رنگ نخښہ کے
 دا د غیرت د طوفان په ہراور رنگ نخښہ کے
 زبرو نہ تک سور کڑو یو خوغز بدلہ تہ دیل دے
 سپرے تیار ولار دے
 خو خو شببو تہ دیل دے

زکر تھا

کہ دچا زلفے بنام لاران شی خوری د
 زرگیری ستا دغہ سزا دا چپ یہ
 کہ د بڑو پہ غتو تول غلبہل ٿئے
 د دغہ لارے تفاصیادا چپ یہ

کہ پہ عزو شے ترازے ترازے
 دلة دسُور دے تا به چفرنہ کوے
 کہ د چاستے خونکاری ہم کوی
 تا گنہ کارئے تا بہ سترنہ کوے

کہ د بیلیوں په زولنو کبئے شے روست
 د چا د مینے تھاتھا نے گزڑ
 کہ د خزان په خند و خار سو رے شے
 د بھار زبرے په خدا نے گزڑ

درد د منہ خو زخون پت کا
 اوس د زخرو د نفردو وخت دے
 کہ ڈارپے ڈارہ خو په زرہ د نہ
 د خلو مخکنے د خندلو وخت دے

ستکے کر پتھے حان په زورا ودہ کرہ
 د وخت په نوی الاهو دوکہ شہ
 زرگیر ستا زرہ خوبہ دہڑھ غواری
 خوبس حما په تسلو دوکہ شہ

حکیج

ہفوی علاج د مینے صبر کنڑی
 ٹوک چہ لوئے غرونه کنستلے نہ شی
 ہفوی صدا د حق ایستہ کله شی
 ٹوک چہ په دار باندے زنگے نہ شی

○

ٿومڻه په زرڻه کٻئه ارمادونه لرم
 یوستا نظر ته ٿول کارُونه لرم
 د او بنکو هر څائڪے قطڙ ده د زرڻه
 پکٻئے بے شماڪه حرُونه لرم
 له خوئه م خه عواهه سے ڪئے سرسرپښة
 پکٻئے زنگين زنگين سوالونه نرم
 د چا د یو سکي نظر په ڻمع
 ٿئا شانے ڊفترونه لرم
 توپنه د دين او د دنيا ختکه
 په زخمى زرڻه سوچي داعونه لرم

خارو ستر کو کرم برباد برباد
 که نے کرم حکم فریاد فریاد
 د چا د پو نری خندا صدقہ
 حا تمام عمر نابناد نابناد
 اوں د زرگی د بلبل خیر نشستہ
 د اشنا هر نظر صیاد صیاد
 کورہ د عشق د ہونو نظر تھے
 د کانہ نرہ کوی فرہاد فرہاد
 د بند دی پہ غنانہ کبے شور و سوت
 ہفہ اجل چہ رو ازاد ازاد

په لبو سوے د نرڈ کوربندہ دے
 چبے له تا شو پکنے اور بندہ دے
 د چا د سپین کلائی نخ په تو رو
 ہر خڑھ چھ دی خو نخ مِ توربندہ دے
 ستاد خذلا سکل پکنے نہ غوریں ی
 د نرڈ چمن مِ سوے سکوربندہ دے
 بے نہ ستارکے په بلا ور داروہ
 جام چ بے میوشی نسکوربندہ دے
 په نوم ناموس پسے د سکرچی خلق
 خنک ته ستارمیتہ پہنوربندہ دے

○

ہلٹہ اینہ کئے چپل بشر اوگورہ
 دلتہ سینہ کئے غُنچ جیکر اوگوئے
 ائینہ خہ پیرنی ستا نازونہ
 راشہ حما د زرہ پرہر اوگوئے
 خہ د اشنا پہ خیال کئے ہلٹہ تارٹو
 دلتہ سینہ کئے درزہر اوگوئے
 خپله د خیالہ پہ ہوا کئے کمرٹے
 پہ ما د غم کھ د غر اوگوئے
 نکھ بادام سورے سورے دے زرہ م
 راشہ نخترے د د نظر اوگوئے

رندن مِ خارو نہ پیا لے جو روی
 د خارو ستر کو اثر او گوئے
 واعظہ ! خردے بیا مِ سُکرم افکڑہ
 اول راحہ خدا دلبر او گوئے
 تل بھئے وے چہ زرہ د کانزیارم
 ہنہ اجل د پہ چل در او گوئے

جواہ ماتھ قاب دے ہر پے نخے عذاب
 زرہ بل قاب د بل عذاب خٹھہ کرم
 ناصحہ ! ستانہ بہ اول توبہ کرم
 خودا زرکے خانہ خراب خٹھہ کرم

ذرا نے بادتہ

د خوشحال پاپا تبر ته اکثر را تو او چه ٹومند
وی ده ر حل به بیا هم راشو دیے چه د بیا
د مزار تبر مکمل شو هو د پینتو قبیله کابل
رایینه شویے توبید کېښه شو — ف دا فلم
ماونیل چه د پینتو د پادرونه مژفر او د
پینتو د حقیقت تنه عوریم — دنه رارسیده
او مزار لیله سره ما شه موس کول؟ او د
دے نگیانی د فہق خاندیه نه د ادراک په
غزبتوان شه والور بیل ؟

کاش چه خاقت بیان د جنہ په انھلر قادر د
ظریف چد په شه بیکو خپل طبیت بیوک کرم جنہ
ئ چند وخت هویکل — او چه ن (۸ مئی لکھنؤ)
د خان علیین مکان د مزار د افتتاح جشن د

و فولم چه کامو ته (جنہ وخت حاضریز ته) چند احاسات پیش کرم -

بُو حَلْ نَهْ ظَالِمَهْ تَا خُو خَلَهْ چَهْرَلَهْ يَمْ
سَتَادْ لَاسَهْ تَرَمَهْ تَرَمَهْ زَرَدَلَهْ رَافَلَهْ يَمْ
جَهْرَدْ پَارَوَلَهْ كَرَوَلَهْ تَرَزَفَلَهْ يَمْ
سَتَادْ لَاسَهْ تَنْ سُورَهْ سُورَهْ زَرَهْ دَاغَلَهْ يَمْ
خَلْ أَوْلَادْ ذْ لَاسَهْ دَدَرَهْ تَهْ رَسَوَلَهْ يَمْ
زَهْ خَوْ ذْ مَكَارَهْ خُو خُو وَارَهْ كَرَفَلَهْ يَمْ
ما هِمْ ازْمَائِلَهْ يَهْ او تَاهِمْ ازْمَائِلَهْ يَمْ
ما هِمْ تَهْ لِيدَلَهْ يَهْ او تَاهِمْ زَهْ لِيدَلَهْ يَمْ
اَيْ دَرْزَانَهْ بَاكَهْ حَهْ پَهْ خَلَهْ لَاسَهْ حَهْ
صَهْرَهْ ما هِمْ چَهْرَهْ حَهْ حَهْ پَهْ قَلَرَهْ حَهْ

پر بزدہ په دے تو رعگنے یواخ ته او ڈبنہ م
 پت په خرو ترو اوچو بو تو او فابنہ بشہ م
 بری که کری خذاراپورے خاندی خندے شی
 پر خه که ٹریزی راته ٹارہی ڈرہے شی
 سکل که د لالاپہ وینورنک خما پنپنے کوی
 یا زرکے سیسی تندی ماپورے نمرے کوی
 خارے که رنديزی دلتہ سلحلہ رنديزی ڈ
 بنہ کیری، ڈہرنہ کیری چھخہ کیزی نوکیری ڈ
 اے دزانے باکھہ په خپله لاسکھہ
 مه چھڑا ما مه چھڑا خہ په قلامکھہ

هـ کـه سـتا عـاد دـی دـا او خـواه مـخواه چـهل غـوار بـے
 خـواه مـخواه زـاره ھـدوکـی بـیا رـالـرـزـول غـوار بـے
 زـور رـباب پـه نـوی شـہـبـازـوـنـو تـرـنـجـوـلـعـوار بـے
 بـیـا و بـدـمـسـتـانـوـتـه جـامـونـه کـرـنـکـوـلـعـوار بـے
 خـواه مـخـواه زـخـونـه مـی پـه ماـنـکـه چـکـوـلـعـوار بـے
 دـلـمـ دـنـه خـلاـصـنـه شـوـمـ ماـبـیـاـجـذـکـوـلـعـوار بـے
 بـنـهـ دـدـهـ خـوـ بـیـاـوـلـوـرـهـ اـکـوـرـمـهـ کـوـهـ دـاـمـہـ کـوـهـ
 بـنـهـ دـرـتـهـ مـعـلـومـ یـمـ پـهـ حـانـ پـورـخـنـدـاـ مـهـ کـوـهـ
 اـےـ دـ زـمـانـیـ بـادـ حـهـ پـهـ خـیـلـهـ لـاـلـهـ حـجـةـ
مـسـجـدـ مـاـ مـهـ چـیرـحـ حـهـ حـهـ پـهـ قـلـاـلـهـ حـجـةـ

زه کورے هم ھند د پینتونه چک خوشحال یمه
 زه کورے هم ھند لمونه چک خوشحال یمه
 زه کورے دا واوَرَه اول توره بیا قلم یمه
 نومِ دے خوشحال دے د ستاد پاره غم یمه
 شرک حماد تورے به په عرونو لرزه راوسته
 غز به د عورزنک مِ په تختونو لرزه راوسته
 توره مِ د ننگ ھند د توئی نه کوزینیانه
 وینه د غرت حاچه کرمہ ٿی سرینیانه
 اے د زمانے باعه ٿه په خپله لامه ٿه
من چڑه ما مه چڑه ٿه په قلاره ٿه

زه د لوئے بابا د کرم وینے تاؤ ده خریکه یم
 زه د غرپه خوله کبے د محمود بتگن کرپکه یم
 زه د ہپتباک خبرپه سعد غیرت پرک یم
 زه د پیستونخوا د طوفانی اسمان سورچرک یم
 زه د لویو لویود رو خون ننگیالے حونے یم
 زه د سربازاف بابا کلاؤ لو ریا لے خونے یم
 داغ م د ذرگی دے د عصر د ولوونه د
 ہر لویو حرکت م اکرنے دے د زلزلونه د
 اے د زملنے باں ح په خلہ لاره ح
 من چورج ما مه چورج ح ح په قلامو ح

زَهْرَةِ سِلَابِ دِرْلَنَهُ وَ بِنْدِ اچوم
 تَهْ خَوْلَاتَهُ يَعْلَمَهُ سَوْرَكِنْدِ اچوم
 زَهْرَهُ پَهْ ابْ دَقْرَهُ دَقْمَتْ تَورْجَيْ وَ يَخْلُ عَوَام
 زَهْرَهُ پَهْ خَلْ جَلْبَ كَبْنَهُ تَقْدِيرْوَنَهُ كَرْجَلْ عَوَام
 دَهْرَهُ دَلْ وَلَهُ لَرْمَ طُوفَانَ تَرَهُ پَهْدَلَهُ شَى
 دَوَسَهُ ارَادَهُ دَهْ بَلْ جَوَانَهُ تَرَهُ پَهْدَلَهُ شَى
 مَا خَرْبَنْهَانِي نَهْدَهُ زَهْرَهُ بَهْ بَيَانْهَانِي
 زَهْرَهُ خَلْتَهُ نَهْ عَوَارِمَهُ دَاهَهُ بَهْ بَيَاسْتَوَانَهُ
 دَوَسَهُ دَزْلَنَهُ باَنَهُ حَهْ پَهْ خَلْهَهُ لَانَهُ حَهْ
 مَهْ چَهْرَهُ ماَهُ چَهْرَهُ حَهْ حَهْ بَهْ قَلْبَهُ حَهْ

مرِمِ کورے مه کنڑا اوڈا یہ بُلدر پہ شم
 خسِمِ کورے مه کنڑا د ستاد سرخار پہ شم
 ستا انقلاب کوئی نہ تل دیم مالیدعا دی
 تو لے ناکر دے د مادھان سرو کمالی دی
 مو بندچہ دو مات کری بیان بیان آواز روی دی
 تا د بت شکنازو پہ غربت پورے خندعا دی
 نہ تربنہ خبریم د اوس سرماخہ اوکل
 خردے دا سے کیری بنسه نزدیخ کر د بردآ اوکل
 اے د زمانے باھ سامِ لا را کنلی د
 موجہ مامہ چہرہ حہ پہ خلد لارکھ جھ

مابه ھغه وخت درپے قا درشلوے وو
 ستادا انقلاب به مِ په تادراروے وو
 زَهْ چه په مغل پسے دنگ تورا ایستے شم
 بل به کوم کجاوی چه به زَهْ ترِ گوندِ غلے شم
 زَهْ خو بیا شہباز یہ بنکارونو پسے گرخه
 یاد کرہ جنکیا نے یہ جنکونو پسے گرخه
 زَهْ ھغه خوشحال یم چه دخل ته دا و خکوار
 دا سے انقلاب خوزه نام عمر په بخت غرام
 اے درمانے باں سامِ لا را کبلى ک
 مچھرہ ما مه چپڑ حَ په خپله لاره حَ

کوئے قلامکانے چه په ویسو حُونبز جو رے دی
 کوئے بناریے چه په ہلہ دلو حُونبز جو رے دی
 وئے منارے چه د لوئی مو داستانو نہ دی
 ہنہ مقبرے چه د عظمت مو تاریخو نہ دی
 ہفہ جاونہ چه حما د ایمان نخنے دی
 ہفہ استانے چه ہم حما د عرفان نخنے دی
 سورے پر د غرد د جنہے کله زغله شم
 کله د ہما جله کبے زہ کوئے ید لے شم
 اے د زمانے باه مہ چھڑہ مامہ چھڑہ
 حَّة په خَلَه لَاسْحَة حَهَّهَ په قَلَسَه حَّة

درشہ د دکن او بکالے نه د لبز او پوبنستہ
 ستاد ناز پکری د ھانہ د لبز او پوبنستہ
 هس د پائی پت د مات تندگانہ ب لبز او پوبنستہ
 هس د سومنات او د دلی نه د لبز او پوبنستہ
 دا سپلاب په، هیخ خس و خاشا ایسا بیدنہ شی
 تند دے دا تند په، هیخ شاپه شاکبندنہ شی
 داؤ رہ چہ اول بہ ہم ستاغارے تھ پروتے یم
 بیا م خلنتے خبر دے چہ په کوم اخ بھاوے یم
 ان اے د زملے باھ حہ په چلہ لامن حجہ
 مہ چہرہ ما مہ چہرہ حہ حہ په قلارکا حجہ

دا سے د سوز و فونه چک پک سازو نہ مہ چہرہ
 دا سے د پیرو را سے را دک ز خونہ مہ چہرہ
 دا سے په شور نا کو طوفا نا عرض مہ لرہ
 دا سے په زمرہ دکو بیڑو عرض مہ لرہ
 دے د تو رو ترو سرو بخرونہ یو خوا تھے حجہ
 لاس بھ کورے مردیرے دخرونہ یو خوا تھے حجہ
 دا د خبر سترے په بسکالے نظر و نہ دی
 دے لئے لانہ مے کورے دبڑ افتاب و نہ دی
 اے د زمانے باع ہم پہ چلہ لامہ حجہ
 مہ چہرہ ما مہ چہرہ ہم حجہ په قلامہ حجہ

خاکودی

خاشم ده — چه ما وئین وزم
 به نے سمت جال دی خو چه نه د جبله
 راضم د دُر شاھوار نے وزم شرے دو —
 د د حدو میاشق سو ده چه نه . اونیوم
 — ب دیع د پہبود جهل کبھے ناخابه دا
 پاکه ماشمه را باده شو . دے یاد ریباندی
 دانیم بیگردے نتم از میکو .

(نہد جل مثلاں)

یہ حماکرڈی لویہ شے
 یہ حماکرڈی لویہ شے
 د چل بابا په باعیچہ کنے پہ سیالی لویہ شے
 حماکرڈی لویہ شے
 د مر جولی کنے پہ خندا او خوشیانی لویہ شے
 حماکرڈی لویہ شے

ته د شاعر د سوی زره پو ترانہ مئے نورے
 پو ترانہ مئے نورے
 ته د خوشحال د انگریزو پاغوندک مئے نورے
 پو پاغوندک مئے نورے
 ته د یتیم حالمی د ذنی کور جیونک مئے نورے
 جیونک مئے نورے
 د در دانے ھوندے پڑ کہنے د سپی لوہا شے
 یہ حاکُودی لوہا شے
 د خل بابا پہ باعچے کہنے پہ سیالی لوہا شے
 پہ حاکُودی لوہا شے

د ملر په غېز کېنے د قېدى پلار د غونو ز کوچى

تە د غونو ز کوچى

د نيا جولي کېنے د نيازبىن خىدا يادو ز کوچى

تە د يادو ز کوچى

تە د درے بجاز د دبو د كۈرۈزۈ كوچى

تە د كۈرۈزۈ كوچى

د غم په كال باند سے پىلا په خوشحالى ويىشە

خما كوچى ويىشە

د پلار د فگر د عصمت نويلى ويىشە

فويى كلى ويىشە

په خا كوچى دېشە په خا كوچى ويىشە

لە "جاز" خا نيازبىن يېقى خىلدا جە بە دەرىڭىزانە دە.

زَهْمِمْ خَلَى يَمْ

زَهْمِمْ شاعریم د چادنگے پسینے غار سرہ
 د دونکین په ٿال خپل نکر زنگوُلے شمه
 زَهْمِمْ فنکاریم د چا تورو خارو سترکو کنے
 د پِغلوپ شراب بے جام د کاسو خبله شمه

زَهْمِمْ د ترو گورو زلفو عنبری سور و کنے
 د نوی حن په با نچه حان و رؤلے شمه
 زَهْمِمْ د گرمو، پستو ٿونله اکوری پیاو کنے
 حان ته د عشق اب حیات تیارؤلے شمه

زَهْمِمْ خَلَى يَمْ ٻونے زَهْمِمْ مِستَى غواری
 په مرمریفو ٻچو خوب د چا سکنری غواری

زه هم د غوبنے زرہ نم سیسہ کنے، کا زرہ دے
 رانہ بناست عواری استی عواری، خدل عواری
 د زلفوشو کو سرہ دوبے عواری، میسہ عواری
 مل بانہ، خونرہ بی ستر کے، مرہ کتل عواری

چ د مکڑ خلا د پیغلو انگو، او ویسی
 حمازہ هم درتہ بے صبر پختہ شروع کری
 چ د بزو لانہ کا بڑہ د جمال کا آ او ویسی
 حماکمل کنے هم خپت پت تختہ شروع کری

حمانہ هم د میسے دک دے مینوب عواری
 ٹوندن پہ خوا کنے د بے کچہ پیغلو ب عواری

خو

و نے اشنا دا ہر خو خیال او کنڑ خوب او کنڑ
 خلپکو کہ دے ته یو لحظہ او ز کار بدلے شمہ
 دا خو مسٹی دی خوشحالی دی او خدا ہونس دے
 واللہ کہ زہ خو ہفتہ سا ہم اختتلم شمہ

حاد خیال پہ حلمی تو بگو نری نکیا دی خوری اے
 قسم کہ زہ خود نیکری ژوند پہ خوند پوہ شومہ
 دیجات وینہ مِ ہم ہربے ہربے ژورے او چبی
 قرآن کنڑ خود دے ریت روکاریہ بند پوہ شومہ

مُن بہ خَّة کرم چہ زر کے پہ خوار لرم
 مینہ بہ خَّة اور کرم چہ ژوند پہ او بزو بار لرم

چه م د خود سر پر ہونے لاتا ربار پر تو دی
 زه به د سو و پہ تو خوبونه خه او دیم
 چه م د خود سر لا سر تور دی د ظالم د لاسه
 زه به د قرو پلو کو خوبونه خه او دیم

چه رانه چار چاپہ توں ما حل سکنی سکنی او
 دایہ د سرو شوندہ خندہ باندے بہ خه پوہشہ
 چه خپل کرے نصل توں راته از غی از غی کری
 د بل د کلو پہ مسکا باندے بہ خه پوہشہ

لہ نہ فہ۔

چه م نیاز بین پچی د دلو بے مرزا کرم فر
 مکرو، خنکه بند مینے خرمستی او کرم
 چلکه کتہ، بل خ حق او ما د دلو بے درثی
 دا سے تصاب نظام کئے خنکه خوشحالی او کرم

چه سریزب پکنے تلے شی د زد په توں
 مکرو، اطمیع ترد لور انسانیت او کرم
 چه پکنے حسن و محبت هم په نیلام خر خیری
 سردو، اھنے بازار کنے عشق او کرم لفت او کرم

ناسو خو عشق دایی د ژونک هم بیز لرن است یم
 هر خ خ چه کیزی یوسے چنخه ته تیار ناست یم

ساقی چرتہ کاسہ نیمہ شراب لرے که نہ؟
 پہ خوا کبئے چرتہ چنک ویار باب لرے که نہ؟
 نواب د را ہلاؤ، ملایاں شہ نصیب
 رنداؤ تہ رنگپن عوند ڈالب لرے که نہ؟
 سیجھ! دا منہ چہ تہ مرپی رغوے
 دارو چرتہ د سویز کباب لرے که نہ؟
 چہ مستو تہ صباح کاندے پہ میو لمبید
 اوں وایہ ملا جانہ چہ کتاب لرے کہ نہ؟
 راغلے یم د اخچلہ د نیا کئی لا ہو کوم،
 دے خم کبئے ٹھ قدر نیمہ شراب لرے کہ نہ؟
 د خم بے عزتی دا اوچے شوندے د اجمل
 راوا روا ساقی ٹھ مئے ناب لرے کہ نہ؟

یا پیپ تئڑا!

یہ پیپ تئڑا! یہ ہونو پیپ تئڑا!
 یہ تس نس شو پرکنو پیپ تئڑا!
 راحی په کور کبئے مرکھ شو سرا
 د سیالی وخت دچھ جرکھ شو سرا
 دنیا بدیزی ورته حان بدل کرو
 دغہ د ظلم زور جہان بدل کرو

یہ سرفدر سر برپند لغر پینسوونہ
 اوپزیہ، ترزا، خر پہ پینسوونہ
 ستاد خُرن سرا تاجونہ حارشہ
 ستاد خلو حُنے عطہ ونا حارشہ

ته په دُنیا کبھے یو طاقت پیدائے
 قدرتے دینائے او غیرت پیدائے
 د سکندر نہ تر فہرستکہ پورے
 تر چنگزیانو تر اور نکہ پورے
 چاچہ په دے خالہ قدم اینے د
 تاے په خون باندے غم اینے د
 د اوچت سر د تپیتپل نہ د زدہ
 د تا لہ مرکہ تپتپل نہ د زدہ
 دے اے اے حما غریبہ فروڑہ
 په دہر نصیب کبھے بد نصیبہ فروڑہ

سرہ د کلکو متو شل بنکارے نن
 پہ خپل کالہ کبھے لکھ غل بنکارے نن
 کہ پہ دنیا کبھے خوار و زاردی مو بز یو^۵
 کد د ہر چاھئے بھار دی مو بز یو
 د پلہ نیک حق مو پڑی خوری رانہ
 سکیدہ رے حق د امرزی خوری رانہ
 دا دک د نکو گلستان وطن مو
 دا پہ دنیا جنت نشان وطن مو
 ن یو تو تھ د جہنم دے راتہ
 خوشحالی نہ لوئی تشنغم دے راتہ

د ۾ وو ڄڪ دئے او مونٻز اور بُهي ڪرو
 لوڻ سيندڙو ڪنهي ٺئے تربى ڪرو
 په خزاڻ نئي بناماران پراٽه دئي
 چرته خانان چرته پيران پراٽه دئي
 د غلو ڄڪ دئے مونٻز نهر ڪرو
 خل ڪرسو شتة او در په در ڪرو
 مونٻز خدمتونه، بِڪارونه کوو
 درُخ او شپه ھان وڙڻو ڪارونه کوو
 په ڪٿئه دته مو ناڪان ماره ڪره
ڪڌئنے مو ٿئے دئي ڪندوان ماره ڪره

غیان حُوبنڈ په ویخ او پر سپل
 حُوبنڈ په سرتاسان اور سپل
 مویز غریبان پیاسه او نعن نه لرو
 د لویز سے مرد دروستو کفن نه لرو
 دروٹرو دا حکھ چه او ده پرا ته يو
 او ده لا بشہ وي مویزا مرد پرا ته يو
 راحی چه ویس شو اول حا بدل کرو
 بیا دا د نظم زور جہان بدل کرو
 نظام د میئنے مجت جور کرو
 کور د انسان د شرافت جور کرو

القلاب

(د سپری راتک)

کہ تازہ تازہ سُکونہ کہ مُسکی مسی غوقے
 کہ خہ حسن و بخت دو کہ مستی کہ رنگینی وے
 کہ د ناز و بخت خا مینه کے نزارے وے
 کہ د سُوز و ساز نفعے وے کہ مدھوڑتے نخارے رے
 کہ پہ پُوا او پہتو دو سُور سُکدا ولار بتلوںہ
 کہ پہ سور کھن غمی دو د لالا د زد د اغونہ
 کہ اسماں کئے پد عَرَادو د دریو تندوںہ
 درته سرد غونو نیوںی دو خیل ثیری گردانوںہ
 تہرو از غود و بخہ کچ، ستر کھے تو شہر نے
 کہ سپرے سیلئی بہ رائے سکل بہ حان تندگوںہ

که د سرو کھو په ټل کجئے به ورنے په کله ډوشو
 د وریخو په اوږو به خونے رنگے د بجلو شو
 د سیلی ھرہ چپه یو پیغام د غور ډله دو
 د طوفان ھرہ چپه کجئے یو اعلان د مسیدو دو
 که په غروو که په سمه سور ګله دو سور ګله دو
 د بجلیو زارے شنے تو پسرے دو پسرے دو

(انرقعات)

نویزه و بنې چه ھه اختر شر او س بد خانه غر شمایزه
 خلووته چه بند موسم د په چپا کور کجئے به مریزو
 په ځلودت چه او د به کیو په او زبل کجئے زیر ګلوه
 خلووته چه او س به تا اوږد د پیکو ذی ولوه

(رنگ کنے بنگ)

خ عزو سکے د دریجو د تیرو په شان رخراشو
 مکن لا هفے خنان رو چ پرچل درته سورا اور شو
 بربوکنی په تاویدو شوے تندونہ په کمدا شول
 په کو د سترکد ورکنے د عرب کاتھ پیدا شول
 ہم ہغہ خانکے زبلی وے ہم ہغہ پوئے بلی وے
 کم زپلے عنندے پرپوت د عویوز زده له تاوه
 اسوبی اسوبی کیزی چہ سپرے سیلی الوزی
 مرغی حان سرہ بونیزی چہ د جارو نہ را اوچ

درج راشی خو د بو تو تندہ لاسه یو په دوهشی
 پرخه ٿه وی خدائی اورشی بو تی او سوزی سله شی
 عجیبہ شنندے را او شوئے بس ویرانه ویرانی شود
 پرون ٿه وو دا ن ٿه دی بس چیرانه چیرانی شود
 ٿمک زظری نے پھے دی ما یوس شوی پنھیتی
 نوئے نظری امیدواره نندارو ته د فطرت دی

(د اُمینڈنگ)

دے دزیر د بس پردو کئے پت پتو نے کوئی ساز دے
 په دنے چپ غوندے گندبکئے که پوچھیزے یو او از دے
 دانی اسے د زره خاوند د بنه دی پنگلی چه خمکیز
 دا دنیا دا نے د سور د دلة هر حالت بد لیر جا

دا ماجول چه حرستاک دے نو خونداک منظر به راوري
 دا تو RMS چه راخور شوے یو تک سپین سمر به راوري
 د دے مر و خا و بون کنے فنے ژوند را پدا کي زی
 په دے سوچا سی دا کو نوے خوند را پدا کي زی
 دا ارغی ارغی صرا به ٹول نازک نازک کلان شی
 دا سپاہ سپاہ جوا به ہمگی ودان و دان شی
 دا تیرے راخورے شوے د سمر د علامو دی
 د سینی د نہ چپھرے بنکل زیری د وزمودی
 دا دنیا د انقلاب ده
 انقلاب باشدے ودانہ
 هر ڻه ستا د پارا کي زی
 خو چه ته نه شے پنہمانہ

اکوئے۔ نئندہ

پہنچ

ہلٹہ د نر رومبئی خیر راخہ بنکار پکھ
 دلتہ لہ با غہ پلو شہ چہ راوہ بنکار پکھ
 ہنگہ د شین اسہان د نر لوہ بیبا کھ شغله
 دا د پینتو د پیغلتوب یو حیانا ناکھ شغله
 ہفے چہ توں جہان تھ اوکھل خندل کے کوئے
 دے چہ یوزہ پہ نظر راغم ہم جانے اوکھے
 خدا سکو حما پہ حائے کہ حور دے زبردیے بھ دے
 کہ احساس کھل وے دعہ کھل نہ شرمیدیے بھ دے

پتہ پروپ کنے د حُود پِعلوپ وہ جینی
 لکھ په خوب کنے د جنت د وروخو وہ جینی
 د ا نفستی خانگه د مستانہ زنگدی راتله
 لکھ نشہ د سرے پیالے نہ بنکاریکہ راتله
 د زر کے تک نئے د پیز بوانکا زہر رئے
 لند قدموں نئے د زیر او بم پردے ہبڑے کرے
 د زر د رزا م دلتہ جلتہ ساد راسبلی شولہ
 چ دا م خوا کنے تہرید نو ساد نیولی شولہ

یو لمب ده د نشوچه بس اورل کوی
 پوهیول نشته ده جادو حیرانوں کوی ۲
 یوے توکری کنے د رامبیل چامبیل کلواوری
 د بیکاون ستونو نہ پاتے خیری نہ وڑا اوری
 کلان توکری کنے یے پرکری سرتازہ بنکاریزی
 د کلاو میرہ معلومیزی خوک غنچہ بنکاریزی
 زرہ په حلونظر بواله چہ د چا ده جینی
 خوک ده او ختلہ ده؛ والله چہ معما ده جینی

د سکلو باغ کنے ده سحر صبا، باعوانه به وی
 کلان توکری کنے خرخلو ته روانه به وی
 له کل غلو به چاخبازو ته امبیونه جو پکری
 ملے سترکے به نئے زردو نکنے داغونه جو پکری
 نکه د رزکے چه مہین د خوند رفتار کوئی
 سکله، چا سکلو ته سکلونه فری ستلو آرایی
 خونه، له کلی په خنگ تبر، شو باعوانه ده
 چاغه ده شارے ته ورجنی په چا هربانه ده

چالے خه بل غوندے شونور گرندی شو گوتی
 په شا شا کوری خه شک منہ غرسنی شو گوتی
 د تک تالی یے دبے وسہ زرہ درزا بنائی
 پونے چالے د مین د دین غلا بنائی
 دا محبوب د چا مین تھی سکونہ وری
 په غلپکو کتو کنے خوارتہ تسلیونہ وری
 پری له دہرے پوالی نہ سرگردانہ بنکاری
 لارہ نے پریبلوں قبروں تھے روائیہ بنکاری

جو رہ منجورہ ده بابا تھے کلونہ راول
 پہ ختی درحے کے خپلے ستر کے مثالونہ راول
 نہ تنکنی پیغله حی بابا تھے د بنی بخت د پار
 کلونہ ورچا د چا د میئنے د منحت د پار
 پہ نرموگ تو بد بابا باندے کلونہ کیدھی
 درتھ پرانستی بھے نیکری ارماونہ کیدھی
 یود د میئنے با دیوہ د د چھ خزو کبھے کمر جی
 نلک د حورو خوب راغلے وی اثونہ کبھے کمر جی

ھاغه د او درېک را پروتہ خوراک شود
 سکونه نگنېئے کل د لی لاره ذرہ ذرہ شود
 د یو خرگی قبر د پاس دردانه پروتہ
 پد او ده بخت دا د پیروخزانه پروتہ
 رامبیل چامبیل خواره واره خلر خبر پرا
 په یو خره مهین و لبسته د دے د سرپرا
 ہوا لے پېغله دو د نوی قبر خنک نیو لے
 د مرگ بادے وو د ژوندن د سورنگ نیو لے

ا دے چ چخے به کری ٿاری به، راخه به وئی
 ند په درزا شوچه خوله پرانزی نوخه به وئی
 په گلے گلونه په سینه قطارول قبرتہ
 په د د اوازتے دا خونکی او روں قبرتہ
 " شہید! خور د په گونو سُوری ته نه فریان
 چ پر اسونه د نگنڈی ھنھ سرنہ فریان
 خدایا سپنے کرے چ د اسے دنے گلونه شی بیا
 د خوبندو مہندو نو پتھے سره نشانو نه شی بیا

(پینو ۱۹۵۷ء)

حَمَّامِنْزَل

د سکل رکونو کنبے چه ژوند او سیری گا نور او سیری
 یاد انگور غچہ کتبے مینہ او سرور او سیری
 بنکلی ھپواد کتبے د پیستون د غسے ژوند غواہم
 مینہ بناست او قرورو لی چ کے د خوند غواہم
 د امِ منزل د امِ جنت د در روانیم در
 نہ پہ ملایم نہ پہ خانیم نہ پچائیم در
 چ ھر عذاب وی د غم لارہ کتبے لذت د راتہ
 کہ سر نے لمبے شی د چامینہ کتبے جنت د راتہ

(۱۱)

د ادمَ خان د مستانه ربا خوبے سنندج
 د درخانی د منگی تېنگ کښې تاول غواړم
 د بېنگرو شرنک چه د کوډر ما زینکر پر تود وی
 د تیرانی تېپه په سُر کښې اړول غواړم

(۱۲)

په تهرا د رنزو ستورو چراغا مارمان
 چه زرزی خندا چېسے د اباسین راواخ
 د خبر تووې ترے زیر او سرد کله . حواړم
 چه د مابنځ شپونکه د مینې نه کې بین راواخ

لے د پښتوخوا قطبي نړیز اړخ ته یو وئے خکل دے .

(۳)

د سوَات د بِنکلی ناز نیئے ناوی سر جوئی ته
 د مسْتے کرے چنارونه په گدا غواصه
 چ د کنڈ رعنو کبئے حُسن غزوئی اوکری
 د هشتہنگ ورشو کبئے میئہ په مسکا غواصه

(۴)

د ہندوکش د ابشار واؤ مسْتانا ترم
 د باکرام روح کبئے نغمہ کری ترا تراشی
 چ حلا او بنکاری د سپین غریبہ واوری شو خو
 په مہتابی تندی د درست ھولاد ترا تراشی

۱۰۰ کم

(۵)

په شنو با عنو مو د چل سپری او بے گدشتی
 تازه ہوئے مو په رکونو کنے سرورشی زغلی
 په سختو کتو کنے د ننگ زرے سمسو شی کھلی
 د غڑھ کھلونہ مو د ننگ ویسہ کنے نورشی زغلی

(۶)

چ د خوب و چیز رو نہ سورے مو په زرولو اوشی
 د ترکیزو زہر کبین د فرورو لو شی پکنے
 پاکیزہ باد د ذرعولو درو را والوزی پر
 د ازعو تہرے ٹو کے شوند د عقوشی پکنے

(۷)

بے دیوے شی د غرت د دگرونو وینه
 ترو ذہنون کئے مو درانگے د شور پسلاکری
 د سحر خیرے شی د ننگ د پرہرو نو خرپے
 چینجھو نرولو کئے د نوی روئندہ نور پسلاکری

(۸)

د غزنوی د تورے اب د اسمان سورندہ شی
 چونبز د نرولو د سومنا نوی بسان ختم کری
 د افعانی روح د سحر ستورے شی اوجیلبری
 چونبز د فکر د تیر د نام د نشان ختم کری

۔ سید جمال الدین افعان

(۹)

چ د رڄان دومه د عشق مئي لوچري نولي
 دا پښتو نخوائے د سروچک غزل غزل شئي
 چ د خوشحال پښتنې ننګنه سرهنجي خيرې
 د بهرام آف خونے او سوزي اېسل اېلشئي

(۱۰)

هر زياتي خورئے که مُغل وي که خوک بل لرشي
 د خپل محنت په کته و ته مزدوران مارکاشي
 د بهري غاصب د ظلم لاس د منه او حي
 په جنتي مهود د خپل وطن خواران مارکاشي

چه خوب سرود د پیشود در در ولی گرم شی
په غراو سمه بو نوبت د تامولی گرم شی

د رو هستان نه د بناست او خوند جنت جورشی
تس نس پیشون نه د اشیاد رزقا جورشی

دا م منزل، دا م جنت دے، ور روا یم درته
نه په ملایم، نه په خایم، نه په حایم درته
که د غیرت د غه منزل ته رسید نه یم
ملکو! واوری پیشته به زیکوله نه یم

(پیج. ۵۰ مائج)

لہ تا نہ حُم خُم خوتے چہ نہ شم
 تندیہ مات شے او در بدے چہ نہ شم
 مرمه کہ نہ کورم کہ نہ کورم سوزم
 هم در ته کورم هم کتے چہ نہ شم
 پوہ شم په کش زر بیده هیخ نہ کیزی
 درک شے قسمہ صبر بدلے چہ نہ شم
 سوزمہ خہ حسرت م لا سوزوی
 سرتہ د شمع بل بدلے چہ نہ شم
 دا بہ خلم ستاد ختہ هر بلا
 سپیلنے یم خ لوگ بدے چہ نہ شم
 ہے غ یعہ د شوکا نزو ختک
 (خ) ستایو نظر ته او در بدلے چہ نہ شم

(لہیار بکھری)

از ضیاءِ روح افعانی برس

(دانشم د یوم اقبال اللہ نے پہ موقع د پینور اسمبلی ہال کئے وستے شوگے)

اقبال چہ د فطرت د ہنکاموسرا اشنا دے
 اقبال چہ د وختوں د نبضوں نہ آکادے
 حکیم چہ زمانے تلی پہ فکراو پہ خیال
 دانا د ملتوں پہ عروج او پہ زوال
 حکیم چہ د انسان د فس رازونہ مئے تلی کبھے
 قومونہ د قمود قتدیروں نے تلی کبھے
 دانا چہ د چات د فلسفے پہ زبراؤزور د
 د ٹوند د تعاضو د ہرے پہنے نہ خبر د

اقبال چہ د جبریل پہ وزراؤں ہو سیری
 د سورونہ درا خواجہاں تو تھے پسخیری
 اقبال چہ د الحاد تیرو تھے زبردے ایمان دے
 اقبال چہ پہ اصلی مصوکنے پلارڈ پکستان دے

چھپہ پہ چپل رسانظر حما پہ اور حتلی
 حما روح کنے اخبلی سرہ بحری نے لیدی
 حماد روح دنس چھپہ لمبے دی تریخ بردا دے
 حماد نریاد پاسہ چھڈنے دی تریخ بردا دے
 حما پہ اسوہ پوکنے د تاوون نہ آگاہ دے
 حما خرو خرو کنے طوفان لاؤ نہ آگاہ دے

شہباز چے ے د ستر کو دلمونہ په شا زاغلی
 حما په دے درو کنے دا سے نرے لیدی
 خراج چہ تل اخلى د پلانگا نو د زمر و نه
 میرے دی حما چکے د دھیسے شا ہوسونہ
 لیدی کائے دی ہغہ د غیرت نہ چک مر و نہ
 چہ تل ے اچولی دی په ستورو کمندو نہ
 چہ کرد نہ د مغل د سور و پچ ساتی تل حا
 قائل دے په غیرت حاد ہجہ خوشحال خا
 ہندوان چہ ذیر وی د چا د نوم نہ ما شوا
 قائلہ دے د ہغہ رو ہبليا نو په ايمان

تصویرئے دے لیدے دپسند ننگ اوپت
په نوم د محاب کل تر خبر وی اوہ ملت
کہ زہ د خبر سوری کبئے د مر و عناد اوہ کیم
ھفہ والی چہ نہ زہ د عالم ایشیا زہ یم
حما په ابادی د ایشیا توے ابادی ک
حما بہلارہد ته اقبال خپله ترانہ شی
حما د ننگ بخڑی رے پوکلی چہ لمبہ شی
حما د روح په پاکو تلوسو بانہ رے پوھیری
دا حکہ خو حما را مرز بدو ته ہوسیری

حَمَادْ قَبِيلُونْ فَاقْ چَهْ وَيْنِ لَوْ خَفَهْ شِي
دَهْ رَأْرِي چَهْ حَمَادْ وَحدَتْ سِنْكْ بَارْهْ پَارْهَشِي

اول د دا سے درا تیال په رُوح باند سلام د
یواحَ حَانَه، دپِنْتَنْدَ پُورَه فَتَامَه
بِيا وَايمَه چَهْ دَهْ دانائِي راز باند جرگَه شَوَه
د کانزد په پخڑه کښه دغه کل سره دېرَه شَوَه
د اخپل خيره کروان او ما تندَم ورتَه يورَه
چَهْ دا رہنَه رہنَه د زَرَه غَمِ ورتَه يورَه
د اخپل ژوبل احساس نتلَه فکرم غپه کرَه
ھَفَنَه د زَرَه خاوندَتَه مِرِجَه دو تَحْفَه کرَه

په ماچہ تل بیلہری دے لمونہ م خبر کرے
 په ماچہ دلتہ کیرجھا دے قیصونہ م خبر کرے
 خبرے په درد و ود دے خپل سوئ کوکل کرم
 حاپه غم شریک دے چھیو اور ورباند بل کرم
 چ جوڑے نے گنبد کتبے د تاولو غلغٹے کرم
 چ بیائے په رکواز کبئے برخڑ زنزے کرم
 چ اوشاوی لحد اوکن خیری کری گویا شی
 پت سترگی زمانے تھے پہ غصہ شی پہ وپنا
 حما د روح د پاکو تعاضو نہ نے خبر کری
 د دے پردے د لاندے زلاؤ نہ نے خبر کری

C

لبزد خیال پردو گئے راش را تازہ کر، نور بیلھوٹه
 خاری ستر کے بنکارہ کر، بیا راغلی دی ہوشونہ
 جنازے د اوپنکو کور، پہ اوپرو د حمر توڑ
 پہ ژوندو نی م د فنیبی دا نیمکری ارماؤنہ
 شوم د شمع غونڈ اوپنکه، خپله خپل سی پہہ کئے
 چہ رو بنا نہ وو نہ شو د قور بخت تیار کو خونہ
 ستانی نری خندا، ترازے ترازے زر کرو
 لکھ کمل پہ خندا بنکاری چئے کوری عالمونہ

اے زاہدِ چپ شہچڑی له تو بوبه د تو بہ کری
 د بارڈ لاندے گو کنے د جا اشارتون

سافی خه له عبٹ چیرے عرق په خیال چھاد سکو
 چے نزہ کنے مخاہی ہنگی خه کوی جامونہ
 حاسین د تپرو او سنکو نرمہ نہ کر د بخت غترہ
 پرخہ خاچکے په خنکر د غوتیو چسٹونہ

چہ ستایادے چرٹھیری تربہ سوی ساند اوری
 سوز د سار دی دکری د اجمل خنک رکونہ

ڈپنجر سے رنگ (منی۔ آگسٹ سنہ ۱۹۵۷)

دا یو ٹو قلی چا د چنہ اشعاو خونہ د ۱
 کوم چہ ماد پیو ما نہ کبے چنہ وخت یکل
 در چہ نہ د سی۔ لی۔ چھپہ حرست کبے
 نظر بند دھم۔ نہ قلم دو، نہ کاغذ، نہ دیکھ
 اجانت دو، نہ د لوستو۔ دلوبر د تندو
 سرماگان او عذابوں او ذہنی ہو جمان تحفیب
 م حافظہ م کھا د د کرے ۲۔ دے شایعے
 چا فقادویے شاعری تھے چہ دے دھنہ وخت
 کبھی ہم چا د نہ غریب میلوے کبھی تھے پرے نبو
 او چہ وخت بے وختہ بہ رباندے چہ راغلہ
 دو د نہ دنیاوی حدوخ نہ بہ بے د شروف
 چنہ غلبے دنیا تھے اور حلم چہ اوس ہم درپیے
 کلہ ناکہ ارمان کوم، اپیوس چہ کہ دغتہ بے
 ما دیر کلوہ راتوں گرد ف چہ د چاند مل م تار شری ۳ اون قلم او مکافن سنگیمہ
 بد صاشی ۴۵۰ د چند کلوے بہ چہ ٹککہ ما راتیل کری دو، د نہ شان بہ رانہ خوش دلہ
 قس نس، کیوں د شول او سخن د بہ بہ شول، شکر، چا جپل نیاز ہیں ذریعہ بیان کل جان دا یو
 ٹو قلی لادبینہ دے او شایعے چہ یادے نے ہم ساتھ دے۔

الرام

اور ہدے یم په دا سے سادھ کالو
 چ بازان اوی په جب کئے د کونھیا نو
 زہ دہم لور شوے د خانی جرم پر کھے
 دوی واٹی تھ کرے او بھ خورد دے زوزاؤ

بوڑا دینہ د نجات د غوثہ خبیله
 ما د سکل زیرہ ز بھنلی درج ژرله
 اے د سپل کونتہ اپو ہر تسو، ہھنپنہ شو
د پنکاری نزلہ په ما را پر ٹولہ

سکناہ

خدا نئے خوبزہ غارہ را کری د وہنا دہ

د بیان اینہ م صافہ بے ریا دہ

د گوئنگت عنوندے عنوان رغرو لے نہ شم

یو ببلیل یہ، بس دعہ م کھانا دہ

پیغام

د چمن پہ خندھو خار کئے پسپے دے

خلت د خبر کری یا خدہ شویدی یا کیری

چاغہ مخاخ کمل او پوښتی چہ خہ دی

په از عو سورے سورے د او مسیری

زبرے

سحر راغله تر پنجرے میں یو بدلہ
 پہ خندای مات تندی ته چغدله
 نخانع یو سے غوتی بدلے ته اووے
 کوکا! زبرے دکھل اخلى یو له بله
 عصتی

چرتہ لوٹہ، چرتہ لٹ، چرتہ پرکھ شک
 چمن نہ شود بنکلریاون یو ادھ شک
 دکھلاب پہ خانگ ناست بلبل کوئی شو
 ہڑ سام پہ پنجرہ کنے سرہ لمبہ شک

خبردار

ہر طرف تھا خاموشی چپ، چھپا دے

د ادبوخ چپ ولار کھ میلان دے

یو ہوبنیار مانچ کے پہ چغمہ واٹی زدکری

سمند دک ساہ را کبلى جو رطوفان دے

لوئے ژوند

وخت بے وختہ یو ورمہ چرتہ نہ راشی

تر پیدا حما پھ مات وزر کبھی ساشی

معلومیرجی چھ حما بڑے اووزی

ترنہ علگنے بھے یو لوئے ژوند پیدا شی

خواز پنځو

د چمن نه شين دوکے په بره میزی
 د ځلنو اسویلی رامصلومیزی
 اے پنځو ستاب دیخ سوری بلا دا خلم
 د لته بوئی د پرلی را محسوسیزی

تور میخوند، تیاره کړت، تسلکه پنځو ده
 هر د رخ په ماد ظلم قوره شپږ ده
 د کل عشقه! ته به پوچه نه چه داوې
 ما ته اوسم د هڅه چمن نه بنه ده

کاملہ عقییں

دے جو شاد ہے ؎ د مستو سار کو رنگ دے

د نرود اور دے خو میئے تھا کھلناں گے

اے صیاد ہا پہ کاملہ عقییں میں

زولوں کبھے د پہلی د بسکرو شرک دے

خوارہ خور

د شپیلی ہا سوساندو خوند لہٹھے دے

د سوری سوری کو کل او حاوہ گازڑے دے

ہر لنساٹ چھ میں نغہ د ببلدی شوہ

زر کے چھ خومڑے از غنی خور کری ہم رپیہ دے

بے بیازی

پوھ شوم، پوھ شوم عقل خام کر گھیا
 د کاغذ کلونہ خه را ورے پنجرو ته؟
 په خزان کنے د سپری مزے اخلو
 مو بند د کلا میسہ کنے اوس پار اغوتہ
 جرأت

زہرے اے د سپری بادہ! په ما زہرے
 په تھیت نے د ستازہ په زولو کرم
 کہ مِ دینہ کنے د کل دینے بُئیں وو
د جال اغوتہ په بے سترے د غتو کرم

رُنگ رُنگ کلوٹه

په زمانه یو ٿو غٽان تابض دی
 خدیا په تارانه ملیان تابض دی
 غریب ته سُر درد نهولے ویستل کفردے
 په خدا یئی غت غت انساناً قابض دی

اے د بندیاوند د احساس خالقہ!
 ٿوک وئی چه او س هم لاسپی پېڈا گو؟
 چه دا نیاز بین غٽان پرِ ووبے کوئی
 ورته د عوښے کو جا گئی پېڈا گو

لے مخفّف د پېڈا گو

زه کنہکار صحی چه سپینے دائم
 ہفتہ نامنڈڑ دے کہ تو رے کوی
 دلے کہ ستا نامہ تر منھ نہ وی
 کورم چه دے بہ خنگہ نورے کوی
زور اور تھا

حا داخلہ د ماتبند دہ منم
 یونہ کہ سل خلہ مایپری و اورہ
 د غریب خولہ خو ہے ہم ماتھے وی
 خوستا کاسہ ہم نسکوریپری و اورہ

لہ اللہ

النَّاسُ

کہ قاضی تھے کہ مُلا شے کہ غُت خان تھے

روزہ هجع نہئے کہ ہر خد دخپل حان تھے

کہ حما نے فی ہر خد ہر خد تھے نے

خود ہر خد نہ اول کہ تھا انسان تھے

خپل عمل

کتابوں میں پسندیدنہ اولوستہ

حکیمان میں ملکوں اوپو بستہ

ددے ہر خد نہ بس عَذْقَلَةٌ لِوَهْشَمْ

خپل عمل دے کہ خوازہ دیا کہ تراخہ

اقرار

که مُلَادِ وَائِی لعنتی لعنتی
 که شیخ مِرْ بولی تہستی تہستی
 دستاد مینے هر مژل کبئے اشنا
 حان راتہ بنکاری چنتی جنتی
 بندش

په دواړو سترکو به ډځونه اوږد
 په خوله به ھم خردے ھرونه اوږد
 چه د غله په خبو ته کېپنا ستے
 فربزے ته خنکه د پوا لوونه اوږد

۱ د اوږدو مخفف

ڇانِ مِ په در ڪښے کرو در ته خاوردے
 په خت خت خاندے ٿرایم ناوردے
 یو ورخ به غز شی چه ٽ خنگ و صرو
 که ناوردے ناوردے هم په دا واوردے
در زرہ عوئی ته
 اے ڇماد انغری سوره دُو چیه
 خلدئے د پار ته مِ مه راحه پېغرته
 دا در زرہ عوئی مِ صراوے چریه نه شی
 ده رے پینے لا پر تے دی مُنگښے د ته

ساتھی تھے

اے د مہتو او کاسو خاوندک!
 ستاد ترخو او بو بلا وا خلم
 پکنے سا مه اخلہ بے وارہ را گرد
 بنہ م خروب کرہ چ لبز سا وا خلم
 فہصلہ
 نہ پہ ٹواب نہ پہ گناہ یمہ بس
 نہ پہ ٹرا نہ پہ خدا یمہ بس
 اول خوستا پہ نکنے ہیج نہ یمہ
 او کہ ٹھے یمہ نو د ستایمہ بس

خوار

یو وسیل فلانکے قلبہ نہ لری خوار دے

بل وسیل جینکے کوئہ نہ لری خوار دے

ما وسیل خداۓ مو خوار مہ کہ دا سے نہ دے

چہ دہنہ خصلت تو بنه نہ لری خوار دے

"د لمبو او بہ"

پہ دے از غوبہ سروی چرے ایسے جاگل

داحکہ ئے دسوی زرہ پُو کنبے ھایوم

ساقی! د چا د مینے یاد پر لامبہ کوم

داحکہ د لمبو او بہ لہ حلقة کوزوم

دُعا

ٿو به عوارمہ چه دا را کر یا دا را
 زئے هیج نه عوارمہ یو بنکلے اشنا را
 چ د یار د یو خندان نئے فربان کرم
 پاکه خدا یا! دا خور گنجہ دُنیا را

چھٹے

هر خوا ته چھٹے دی انسان جو رو رو
 یو دا نی "زمکھ" بل "اسمان" جو رو رو
 راحی چه او کرو تر تپوس پیش تئوا
 مونز انسانان یو کھ نه "خان" جو رو رو

د عز و چیلیہ

د لوو لوو عردو په خورا ورا جوئی کئے
 د دنگو دنگو ٹوکو یو ژورا خرخورپی کئے
 د تورو تورو ترو په دیجارا غونڈ خا کئے
 د علی علی باد سرہ پستہ پستہ پیا کئے
 د سکورو سکورو اوو دیخ بخ سورید لاندے
 په شزو سزو سزو صافو سوترو شکوباندے
 اوچت اوچت سرو نسر کوزہ کوزہ پینو کئے
 په کنڑو کنڑو جارو په دلو دلو دنسو کئے
 پہا یم داسے پايم په ٿرایم په خنڈايم
 خاوند فطرت کیلے په سری پھوله شنايم

یو غرّے عرقے کندے جارے جاہے نے لئے
 بل ورانے درانے جبے تو یے غنے غنے
 یو بڑے شین کو شین دکر دشون نہ اسماں
 بل بینکتہ تر نظر ده عرونه عرونه م جہاں
 یا چپے چپیائی نکہ اودہ تو له فضا وی
 نزی نزی ورزے د ہوا بو تو کبھے کیا وی
 یا حائے په حائے قدم په قدم رنگ په رنگ سازو
 په بو تو تو ترو، ٹھوکو د عرسو او ازو
 دے لورے دے ٹورے، جارو، شارو کبھے پسلايم
 دے خوا او شا الا بلا ته کولم، نو پايم

سپلوںہ قسم قسم د مرغاف راتہ راشی
 خوب می خوب سندھ راتہ جورہ مشخواشی
 رنزو رنزو او بو ته مِ جامو کبئے نہ حایزی
 خبئی، لو بے کوی لامبی پکبئے خاند خوشحالیزی
 یو ھلٹہ پہ مسٹی مسٹی کبئے حان سرہ گدھیزی
 بل دلتہ د یو بل سرہ د مینے نہ جنگیزی
 پہ پنجوا پہ منوکو جوروی چل سنکارو نہ
 یو والوزی لس راشی راتہ جوروی بجلونہ
 کہ نہ یم د ھیچانہ یم چہ یہ د ھر چايم
 باران نہ پہ سیلی نہ نہ تیار نہ پہ تائیم

د غرہ د مستو مستو ورافق ورافق حناورو
 تویی تویی را حقی د زورورو زورورو
 خاربہ خاربہ صریحی چه ہیسے حاشر عزمی
 لیوان عرقہ عرقہ شدہ پہ غوبونہ صریحی
 ہوسٹی پہ دا نگو دا کو فروستو دروستو کیا لکھ کوئی
 را حقی پہ منڈپ منڈپ تبریزی پہ دا لوری
 دا اخوا د ہخوا لرے او نزدے چہ خدہ پیدادی
 والدہ دی او کہ لوئے حناور توں حما اشنا دی
 زیارتیم چہ کمیرم نہ او چیز مہ هم دا یم
 قدرے قطرے نہ لپہ لپہ شمہ پورہ بیا یم

د مرد تہزو تہزو پلوشو سرہ په لارہ
 یورنکا زنگ تال اچو بوجئی خناد پارہ
 د ستوري راحتواو خلیدو او پرونو کنے
 سپو بمنی په غلبیدو پوره خلیدو او بیڑو کنے
 او به مِ پا کے پا کے کری اینہ کوری مونه
 یوبل باز کے شغلو شغلو کنے برکتی حاونه
 تیار لا کنے چه د اور اور کی پرک ما کنے پیدا شی
 حیرانه حیرانی خوره د ستورو په دنیا شی
 یہ عرّۃ ! تھے پہ ما بنکلے کہ زلا بنکلی په تایم
 فریان د ستاد خرو خرو روزو په سودا یام

حَا بَلَهْ دُنِيَا او د دُنِيَا بَلَهْ دُنِيَا د
 سْتَا خَلَهْ، حَا خَلَهْ، د هَرْ چَا خَلَهْ دُنِيَا د
 دَكُل او د بَلْبَل او د مَجْنُون او د سِلَانَه
 د نَازَو نَزَاكَت او د خَنْدَان او د تَرَانَه
 د حُنَّ د دُوكَو او تَوْرُوسْتَرَكَو د شَوَّنَه
 د تَرْمُو تَرْمُو او بَسْكَو، يَخُو يَخُو اسْوِلَو نَه
 يُواخَتَه د غَرْبَه خَوْشَى بَنْرَكَبَسَه مِكْنَدان د
 هَرْ چَا تَه بَنْكَبَسَه اِيْبَسَه مِخْپَلَه خَانَ پَه د سَرْخَادَه
 هُسْ دَعَه مِعَل دَه حَلَه خَان د شَامَگَدَه اِيم
 وَرَدَاعَنَدَه پَه دَغَه صَفَت لَوَيَه تَرْهَجَاه اِيم

ساده ساده عالم راته خوله واي د غزوونو ،
 هوبنیار هوبنیار لاوای چه زمه مهیم د سیندوونو
 چه ترمه شکے سپینے او به دینی عاشقان
 هنوي واي چه ژاري غرپه غم کښه د جانان
 خوگه ماگزی نظر کښه پېغله لورد باراونو
 خوک واي راته دینه د دے زمکه د روکوونو
 شاعرم تخييل کښه په ستانلو نه مریزی
 عالم م په تحقیق کښه حقیقت ته چرانیزی
 من خوا لدختک راغه راهه اړو چه چیښه
 والله چه د قدر در ګینیو ایسنه نه

ڪھا

په خندا راغنه په زها د پرہبوم
 بسہ شک د خلقو د خندا د پرہبوم
 جام د په شوندہ پورے مات کرو جما
 سوے 'اوے' بے نوا د پرہبوم
 اے دچا خوبک غوندے تہڑ یاں
 داعلے زکے حکم للا د پرہبوم

دلیلہ دی؟

کہ د زور و عما کہ د ظلم، بنگله بنکلے جو روئے شے
 کہ حرام وی کہ حلال (زی) ا تو دولت جمع کوئے شے
 کہ د بنسه کا جی خاوندے' خلق خاتم زیر وے شے
 کہ جلسہ وی کہ جلوس وی، موقوفہ زغمے شے
 د لوٹوڑ په شغاری، د چاخولہ اویہ کوئے شے
 د جبلوپہ سرکاری، کہ خوتنه چھوئے شے
 کہ صاحب وی کہ لیدروی، تی پاریتا پر خود وے شے
 کہ د غم وی کہ بنا دی وی خونخفل پر جو روئے شے
 کہ یو خود فتو تو پے، په حلوا راضی کوئے شے
 د منہب تہکیدان ہم، خبر آلوں تھے غوبتے شے

لہ صحت تھے افسر، دزیر

که یو خود نہ مارا نہم په کرایہ حان آنند نیوے شے
 که بدعاش که جو اکر دی خو جُرد پر کرموے شے
 ضرورت بے ضرورتہ حان جلوس تہ رسومے شے
 چد موقع د نماش وی چندہ دہڑہ درکوے شے
 خود بیئے درگران ہم په جلب کبئے کرموے شے
 که نعروتہ حان د پارہ خوتندی مردوے شے
 که په چل که په فریب وی صد عقبہ کوئے شے
 او کہ نہ وی چہ جلسہ کبئے خود صد خوانیوے شے
 کہ په زندوی کہ په زرو خو ملکی خپوے شے
ریوے پارہ دنه حان تہ دله بیلوے شے

که د پریس روپورت ان هم په خم چلول تیریستے شے
 چرتہ بننہ منشی د هم وی چہ بیان پر جو روئے شے
 که هر حاۓ کبئے د رینبو، بننہ سو تو نہ د لباس وی
 خو جلے جلوس د پاره، خامتا خڑ اغونستے شے
 که ژورڈ مئے پرسپزے، د غریب په ویو زوو
 خود خوئے په لام بام د، غریبان خوشحالوے شے
 بے د کلب او د بنکلے نه که بنہ رو تلے نه نئے
 خوچہ وخت د انتخاب شی په دردو کر جدے شے
 که د اهیج د رسہ نه وی، خفہ مہ شے لالا کُله
 خو په زوروی که په زرو اچہ وو تو نہ اخستے شے

کہ د ستر کے کرے په بھ لویہ تباد کر کت کرے
 وا دا دا مزہ لابله ستر کو رپ کنے بدالدئے شے
 نو کہ تشد غوبنو لوٹئے یا بے مغزا سرکدوئے
 پرواه مہ کوہ غازیائے چھ خدھ غوارے اخستے شے
 دا د کدو بزو وطن دے، دلته پوھہ تیز نشته
 کہ قصابتے کہ شپونکے یے په کوتکے غونڈکے شے
 مشری د مبارک شہ! ہم دزیرے ہم رہنائے
 د ملت عظیم" لیدھئے ہم کا کائے ہم بابائے

چه نشہ د استبلد لری په سر کئے
 ما ته یو دے که مغل دے که افغان
 چ حما د کورا زغی ته ٹا بزہ کوری
 و په اور شر د ھنگہ په کلستان

چاوے چ ٿه آلا بلا د اووے
 ماوے چ بنه صفا صفا م اووے
 چ ٿه د زرہ عواری او او نہ وائے
 هئے نشوت په دُنیا خه له پائے؟

(الف بیا کہ جوی)

(جَلَهْ حُقُوقِ بِحَقِّ مُصْنَفٍ مُحْفُوظٍ)